

T.C.
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

“ MUĞLA YÖRESİNDE BULUNAN TURİSTİK OTELLER VE TATİL KÖYLERİNDE
SPORTİF ANİMASYON VE REKREASYON FAALİYETLERİNİN HİZMET
SATIŞLARINA ETKİSİ ”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

102192

Fahri AKÇAKOYUN

102192

Yrd. Doç. Dr. Hacılet MOLLAOĞULLARI

OCAK, 2000
MUĞLA

T.C. YÜKSEK
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

T.C.
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

“ MUĞLA YÖRESİNDE BULUNAN TURİSTİK OTELLER VE TATİL KÖYLERİNDE
SPORTİF ANİMASYON VE REKREASYON FAALİYETLERİNİN HİZMET SATIŞLARINA
ETKİSİ ”

Fahri AKÇAKOYUN

Sosyal Bilimler Enstitüsünce

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih :

Tezin Sözlü Savunma Tarihi :

Tez Danışmanı : Yrd .Doç.Dr. Hacalet MOLLAOĞULLARI

Jüri Üyesi :

Jüri Üyesi :

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ömer GÜRKAN

OCAK, 2000

MUĞLA

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “ Muğla Yöresinde Bulunan Turistik Oteller ve Tatil Köylerinde Sportif Animasyon ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Hizmet Satışlarına Etkisi ” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Fahri AKÇAKOYUN

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR

Soyadı: AKÇAKOYUN

Adı : Fahri

Kayıt No:

TEZİN ADI

TÜRKÇE : Muğla Yöresinde Bulunan Turistik Oteller ve Tatil Köylerinde Sportif Animasyon ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Hizmet Satışlarına Etkisi

Y.Dil : İngilizce

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

●

○

○

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Üniversitesi

Fakülte : Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar :

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi:

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : MOLLAOĞULLARI Hacalet

Ünvanı : Yrd.Doç.Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL: TÜRKÇE

TEZİN SAYFA SAYISI:

TEZİN KONUSU (KONULAR)

1. Sportif Rekreasyon ve Animasyon

1.1. I. Sınıf Tatil Köyleri ve 4-5 Yıldızlı Otellerde Uygulanan Sportif Animasyon ve Rekreasyonun Yeri, Hizmet Satışlarına Etkisi

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER

1.Spor

2.Rekreasyon

3.Animasyon

4. Hizmet Satışı

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER:

1. Sport

2.Recreation

3.Animation

4.Service Sale

1.Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum.

2.Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir.

3.Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir.

Yazarın İmzası:

Tarih:...../...../.....

TUTANAK

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü...../...../..... Tarih ve.....sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Eğitim-Öğretim Yönetmeliğininmaddesine göre, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Fahri AKÇAKOYUN “Muğla Yöresinde Bulunan Turistik Oteller ve Tatil Köylerinde Sportif Animasyon ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Hizmet Satışlarına Etkisi”Adlı tezi incelenmiş ve aday/...../tarihinde saat.....’da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonradakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezinolduğunaile karar verildi.

Tez Danışmanı

Üye

Üye

Üye

Üye

ÖNSÖZ

Türk turizmine, en uzun kıyı şeridi, eşsiz doğa güzellikleri ve gelişmiş turistik tesisleri ile hizmet veren ve turizmden elde edilen toplam gelir içinde önemli bir pay sahibi olan Muğla Yöresi aynı zamanda sağlık açısından tavsiye edilen iklimi ile uluslar arası turizm pazarında hizmet vermektedir.

Turistler için yalnızca dinlenmek, konaklama, yeme ve içme, tarihi yerleri görme, güneşlenme gibi fonksiyonlar yeterli değildir. Bunların dışında turistler tatillerini değişik rekreasyon ve animasyon aktiviteleri ile geçirip eğlenmek ve daha önceki spor alışkanlıklarını sürdürmek istemektedirler

Kitle turizminin gittikçe yaygınlaştığı günümüzde, turistik tesisler, konaklama, yeme içme gibi bilinen hizmetlerin yanında, hizmet satışında tesisler arasında oluşan büyük rekabet karşısında ayakta durabilmek, müşteri ihtiyaç ve isteklerine cevap verebilmek, işletmenin iç ve dış piyasada etkin tanıtımı ve pazarlamasını yapabilmek için, tesiste konaklayan turistlere çok iyi organize edilmiş sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetleri sunmak zorundadır. Bu bakımdan turizm- rekreasyon-animasyon ilişkileri dolayısıyla yüksek kapasiteli tesisler oldukça önem kazanmaktadır.

Turistik tesislerdeki sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetlerinin analizinin, rekreasyon program sorumlularına, spor animatörlerine, tatil köyleri ve otel işletmecilerine, beden eğitimi ve spor eğitimcilerine, daha iyi hizmet sunulması için Muğla ve Türk turizmine daha fazla gelir elde edilmesi açısından faydalı olabileceği inancı taşınmaktadır.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde yardımlarını esirgemeyen başta tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hacalet MOLLAOĞULLARI'na, Yüksek Okul Müdürüm değerli bilim adamı Doç. Dr. Erdal ZORBA'ya Doç. Dr. Erdoğan GAVCAR'a, Yrd.

Doç.Dr Ayhan GÖKDENİZ'e, Yrd.Doç. Dr. Yakup Akif AFYON'a, Arş. Gör. Ali TEKİN, Arş.Gör. Ali AĞILÖNÜ ve Arş.Gör. Özcan SAYGIN'a teşekkür ederim.



İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET.....	VI
ABSTRACT.....	VII
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem.....	3
1.1.1 Alt Problemler.....	3
1.2 Sayıtlar.....	4
1.3 Sınırlılıklar.....	4
1.4 Araştırmanın Amacı.....	4
1.5 Araştırmanın Önemi.....	4
2. LİTERATÜR BİLGİ.....	5
2.1 Turizmin Önemi.....	6
2.1.1 Türk Turizmi.....	6
2.1.1.1 Muğla Turizmi.....	8
2.1.2 Turistin Tanımı.....	10
2.1.3 Turist Gurupları ve Yapısal Özellikleri.....	11
2.2 Serbest Zamanla İlgili Temel Kavramlar.....	12
2.2.1 Zaman Kavramı.....	12
2.2.1.1 Var olma Zamanı.....	12
2.2.1.1.1 Çalışma Zamanı.....	13
2.3 Serbest Zamanın Tanımı.....	13
2.3.1 Serbest Zamanın Değerlendirilmesi.....	15
2.3.1.1 Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sınıflandırılması.....	15
2.4 Yaş Guruplarına Göre Zaman Kullanımı.....	15
2.5 Rekreasyonun Tanımı.....	17
2.5.1 Rekreasyonun Özellikleri.....	18
2.5.1.1 Rekreasyon Faaliyet Türleri.....	18
2.5.1.1.1 Rekreasyon Planlaması ve Programı.....	20

2.6 Turizm-Rekreasyon İlişkisi.....	22
2.6.1 Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fiziksel Uygulamaların Nedenleri.....	26
2.7 Kişilerin Seyahate Çıkma Nedenleri ve Animasyon Kavramı.....	27
2.7.1 Animasyon Planının Hazırlanması.....	32
2.7.1.1 Animasyon Fonksiyonları.....	32
2.7.1.1.1 Animasyonun Pazarlamaya Etkisi.....	33
2.7.2 Animasyonun Halkla İlişkiler Etkisi.....	35
2.7.3 Animasyon Personelinin İstihdamı ve Nitelikleri.....	36
2.7.3.1 Animasyon Personelinde Aranacak Nitelikler.....	37
2.7.3.1.1 Animasyon Plan ve Programı.....	40
2.8 Rekreasyon-Turizm-Animasyon İlişkileri.....	42
2.8.1 Turizm, Rekreasyon, Animasyon Faaliyetlerine Olan Talebin Artış Nedenleri.....	44
2.9 Sportif Animasyon.....	44
2.9.1 Aktif Tatil Örnekleri.....	45
2.9.1.1 Sportif Aktiviteler ve Oyun.....	47
2.10 Rekreasyonel Sporun Turizmdeki Önemi.....	50
2.10.1 Turistik Tesislerde Sportif Rekreasyon-Animasyon Uygulamaları.....	52
2.10.1.1 Turistik Tesislerde Sportif Rekreasyon Animasyon Alanları.....	54
2.10.1.1.1 Tatil Köylerinde Sportif Rekreasyon-Animasyon Aktiviteleri.....	55
3. MATERYAL-METOD.....	57
3.1 Araştırmanın Modeli.....	57
3.2 Araştırmanın Evreni.....	57
3.3 Araştırmanın Örneklemi.....	57
3.4 Veri Toplama Araçları.....	57
3.5 Anket Formlarının Hazırlanması.....	58
3.6 Verilerin Çözümlemesi.....	58

4. BULGULAR.....	59
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	68
KAYNAKLAR.....	73
EKLER.....	78
Ek-1 Bilgi Formu.....	78
ÖZGEÇMİŞ.....	80



ÖZET

Boş zamanların belirli bir biçimde değişik aktivitelerle değerlendirilmesi turizmdir. Diğer bir deyişle turizm, özünde eğlenme ve zevk amacı olan, belirli bir ücreti ve zamanı gerektiren, dinlenmek, kendini yenilemek ve tatil geçirmek amacıyla yapılan faaliyetlerdir.

Sanayileşme sonunda Avrupa'da endüstriyel ve teknik alandaki hızlı değişim; günlük hayatta çalışma sürecinin kısalmasına, serbest zamanların çoğalmasına ve kişi başına düşen milli gelirin artmasına önemli katkılar sağlamıştır. Ulaşım alanındaki hızlı gelişim ile uzak yerler, yakınlaşmış ve insanlar yıllık tatillerinde uzak ve değişik kültürlerde rekreasyon ve eğlence aktiviteleri aramaya başlamışlardır.

Toplumda çağdaş mutluluğu yakalamak etkin şekilde eğlence faaliyetlerine bağlıdır. Yani, çalışma dışında kalan zaman içinde sadece yeme-içme uyuma şeklindeki dinlenme, çağdaş insan için yeterli değildir: Bunun eğlence faaliyetleri ile desteklenmesi şarttır. Bunun bilincine varan konaklama işletmelerinde özellikle sayfiye otelleri; günümüzde ağırlıklı olarak rekreasyon ve animasyon faaliyetleri düzenlemeye başlamışlardır. Turistleri işletmede daha fazla tutabilmek, müşteri başında canlılık yaratmak ve sıkıntılarını gidermek için rekreasyon ve animasyon faaliyetlerine turistlerin daha çok ilgisini çekebilmek ve eğlendirmek için spor ve fiziksel egzersizlerin de katılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, düzenlenen bu faaliyetler işletmenin hizmet satışlarını arttırarak, ekstra gelirlerini yükseltecek ve işletmenin gelirleri maksimize edilecektir. İşletmede düzenlenecek sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetleri müşteri memnuniyeti yanında, gelir artırıcı etkisi düşünülerek organize edilmelidir.

ABSTRACT

Spending leisure time by having various activities in a certain way means tourism. In other words, tourism is an activity having entertainment and pleasure in its essence, necessitating certain amount of money and time, being performed with the purpose of resting, improving oneself and spending holiday.

Recent change in industrial and technical fields in Europe at the end of industrialisation has had significant contribution on working period to become shorter, on free time to become more and on the national income per person to increase. Rapid Change in transportation has caused distant places to get closer and people have started looking for recreation and entertainment activities in far and different cultures in their annual vacation.

It depends on a great scale entertainment activities to have contemporary happiness in the society. In other words, it is not enough for contemporary people to have relaxation just by eating, drinking and sleeping during the time out of work. It also must be supported with entertainment activities. Accommodation establishments getting conscious of that point, and especially resort hotels have nowadays started arranging largely recreation and animation activities. Sport and physical activities should be applied to recreation and animation in order to be able to cause tourists to stay longer, to make every guest active and to deal with their problems.

As a result, these activities will raise extra revenues of the establishment by increasing service sales, and incomes of the establishment will be maximised. Recreation and animation activities on sport which will be held at the establishment must be arranged considering their income increasing influence in addition to customer satisfaction.

1. GİRİŞ

Bireysel bir olay olarak başlamış olan turizm, günümüzde toplumsallaşmıştır. Turizmin toplumsal bir olay haline gelmesi, turizm sürecinde yer alan toplumsal olayların sosyolojik açıdan incelenip araştırılması yeni bir bilim dalının doğmasına sebep olmuştur. Bunun adı "Turizm Sosyolojisi" dir. Turizm sosyolojisinin temelini aslında; "serbest zaman sosyolojisi veya serbest zamanlar sosyolojisi" oluşturmaktadır. Sosyologlar turizmi ayrı bir bilim dalı olarak incelemeye başlamışlardır. Turizm, 20. yüzyıl da artık evrensel bir boyut kazanmıştır. Sanayileşmiş toplumlarda turizm faaliyeti, belirli bireylere, bölgelere, toplumsal guruplara ve sınıflara özgü olmaktan çıkmış, uluslararası bir özellik kazanmıştır. Böylece insanların verimli çalışmakla kişiliklerini geliştirebilecekleri, toplumun çalışmakla kalkınabileceği, bireysel ve toplumsal refahın çalışmayla gerçekleşeceği anlayışı yaygın ve etkindir. Fakat savaş sonrasında, insanın sadece verimli ve çok çalışması ona kişisel huzur ve rahat vermede yeterli olmamış hatta bazı kişisel ve toplumsal davranış bozukluklarına sebep olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, fabrikalarda çok disiplinli ve devamlı çalışmaların bazı kişilerde huzursuzluklara sebebiyet verdiği ortaya çıkmıştır. Burada asıl olan, işten geri kalan serbest zamanın arttırılması ve en iyi biçimde değerlendirilmesidir. Bu yeni anlayışa göre, insan için çalışmak kadar serbest zaman faaliyetlerine zaman ayırmak da önemli olmuştur. Bunu gerçekleştirebilmek için yasal önlemler alınmıştır ve günlük çalışma saatlerinin indirilmesi, iki günlük hafta sonu tatilleri, ve yıllık izinler gibi uygulamalara geçilmiştir. Sanayi toplumlarında serbest zaman faaliyeti adı altında yeni yaşam biçimleri yaratılmıştır⁽¹⁴⁾

Uluslararası turizmin 20. yüzyılda hızla gelişmesinin ana nedenlerinin başında serbest zamanının artması, tatilin sosyal bir hak olarak kabullenilmesi ve yıllık ücretli izin haklarının yürürlüğe konulması, dünya turizm hareketlerinin olumlu gelişmesini hızlandırmıştır. Serbest zaman, insanların çalışma ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması dışındaki özgür olarak dinlenme, başarı kazanma, kişisel gelişme, eğlenme, spor ve fiziksel egzersiz için kullandığı zamandır. İhtiyaçlar doğrultusunda serbest zamanın değerlendirilmesiyle ilgili faaliyetler;

- Turistik serbest zaman
- Sportif serbest zaman
- Yaratıcı serbest zaman
- Sosyal serbest zaman

faaliyetleri şeklinde bir ayrıma tabi tutulabilir. Sportif rekreasyon, yukarıda sınıflandırılan serbest zamanların tümü ile ilgilidir. Sportif animasyon ise turistik serbest zamanla ilgili etkinlikleri kapsamına almaktadır. Serbest zaman değerlendirmesinin turizm tanımlarına girmesi 1970 li yıllara rastlamaktadır. Bu konuda Ernest Spatt, turizmi “*dinlenme ve onunla ilgili ihtiyaçların tatmini sebebiyle serbest zaman harcanmasından ortaya çıkan ilişkiler*” olarak ele almakta, dinlenmenin çok geniş anlamda ele alınması gerektiğini ileri sürmektedir. Serbest zamanın yalnızca insanın zindelik ve sağlığa kavuşmasına değil, çok hareketli bir tatil yapmaya da harcanabileceğini savunmaktadır. ⁽¹³⁾ Gerçektende turizm, serbest zaman değerlendirmesinin önemli bir faaliyet alanını oluşturmaktadır. Konaklama işletmelerinde turistlerin fiziksel yorgunluklarını, sinirsel ve zihinsel gerilimlerini azaltıcı sportif animasyon hizmetlerine gereken önem verilmelidir. Turistlerin serbest zamanlarını;

- Belirli bir sportif faaliyetin izleyicisi olarak veya,
- Sportif faaliyete aktif katılımlarını sağlayarak değerlendirmeleri yoluyla eğlenceli bir tatil geçirmeleri sağlanmalıdır.

Turizmde, artık işletmeler turistlerin ilgisini daha çok çekebilmek ve büyük bir turizm potansiyeline sahip olan ülkemizde rekabet ortamında ayakta kalabilmek için, ***hizmet satışlarını*** arttırmak zorundadır. Sportif rekreasyon ve animasyonun ülke ve dünya ekonomisine, aynı zamanda birey ve toplum sağlığına olan etkileri son yıllarda turizm, sosyoloji, tıp, beden eğitimi ve spor gibi bilimlerin araştırma konusu olmuştur.

Turistik tesislerde yürütülen sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetleri en son araç ve teknik bilgilerle sunulacak katılımcıların hizmet alımlarına güdülenmesi sağlanmalıdır. Sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetlerin planlanması ve

uygulanması için bazı destekleyici unsurlara yer verilmesi gerekmektedir. Konusunda uzman kadrolar istihdam etmeden mükemmel sportif rekreasyon ve animasyon imkanlarının sunulması oldukça zordur. Müşteriler acentalar aracılığı ile bir defaya mahsus olmak üzere gelebilir, fakat hizmet ve faaliyetler beklendiği gibi değilse tesislerin doluluk oranlarında sonraki sezonlarda azalma olacağı muhtemeldir. Son zamanlarda turistik tesis yöneticileri sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetlerini organize ederken bu duruma ayrı bir hassasiyet göstermektedirler.

1.1 Problem: Araştırmanın problemi Muğla yöresindeki turistik otel ve tatil köylerindeki sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerinin hizmet satışlarına etkisinin araştırılmasıdır.

1.1.1 Alt Problemler:

- 1- İşletmelerin 1999 yılı ortalama oda doluluk oranları nedir?
- 2- İşletmelerin yıl içindeki çalışma süresi nedir?
- 3- İşletmelerde konaklayan turistlerin geldikleri ülkeler ile tesis tercihleri arasında ilişki var mıdır?
- 4- İşletmelerde konaklayan turistlerin meslek grupları ile tesis tercihleri arasında bir ilişki var mıdır?
- 5- İşletmelerde hangi sportif animasyon ve rekreasyon aktiviteleri uygulanmaktadır?
- 6- İşletmelerde sportif animasyon ve rekreasyon programları ne kadar sıklıkla yapılmaktadır?
- 7- İşletmelerde sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerini uygulamaya neden gerek duyulmaktadır?
- 8- Tesis yöneticileri uygulanan sportif animasyon ve rekreasyon programlarının işletme gelirlerini artırdığını söyleyebilmekte midir?
- 9- İşletmeler sportif animasyon ve rekreasyon programlarını uygularken hangi unsurları göz önünde bulundurmaktadır?
- 10- Yöneticilere göre, uygulanan sportif animasyon ve rekreasyon programları müşteri geliş sıklıklarını ve geceleme sürelerini artırmakta mıdır?

1.2 Sayıtlar

- 1-Araştırmanın örnekleme evreni temsil etmektedir.
- 2-Araştırmada kullanılan veri toplama araçları araştırmanın amacına uygundur.
- 3-Araştırmada kullanılan bilgi formuna tesis yöneticileri ve sportif animasyon sorumluları samimi olarak cevap vermişlerdir.

1.3 Sınırlılıklar

- 1- Bu araştırma Muğla ilinde bulunan 1. sınıf tatil köyleri ve 4-5 yıldızlı otellerin yöneticileri ve sportif animasyon sorumluları ile sınırlandırılmıştır.

1.4 Araştırmanın Amacı

Araştırmamızda, son yıllarda Türkiye ekonomisine yön veren turizm sektöründe, *hizmet satışlarına* etkisi açısından Muğla yöresinde bulunan 4-5 yıldızlı otel ve 1. sınıf tatil köylerinde sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetlerinin önemi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır

1.5 Araştırmanın Önemi

Muğla ilinde bulunan 1. sınıf tatil köyleri ve 4-5 yıldızlı otellerde yapılan bu araştırma, sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetlerinin, işletmelerin hizmet satışına olan etkisini ortaya koyarak diğer turistik tesis yöneticilerine ve animasyon sorumlularına belli açılardan fikir vererek daha verimli çalışma sonucunda turistlere verilen hizmetten elde edilen memnuniyetin dolayısıyla gelirin en üst seviyeye çıkarılması açısından önemlidir.

2. LİTERATÜR BİLGİ

Turizm, eğlenmek, dinlenmek, zevk almak ve tatil yapmak amacıyla belirli bir paranın ve zamanın kullanılması olayıdır. Yani turizm, serbest zamanların belirli bir biçimde değerlendirilmesi hareketidir. Ancak tüm eğlenme, dinlenme gibi serbest zamanları değerlendirme faaliyetleri, turizm kapsamı içerisine girmemektedir.

"Turizm, insanların sürekli ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan gereksinimlerini karşıladıkları yerler dışında, yerleşmemek ve ekonomik anlamda gelir elde etmemek koşuluyla dinlenme, eğlenme, merak, spor, sağlık, kültür, deneyimi kazanma, akraba ziyareti, kongre ve seminerlere katılma, dini gereklerini yerine getirme vb. nedenlerle kişisel ya da toplu olarak yaptıkları seyahatlerden ve gittikleri yerlerde en az bir geceleme yaparak turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep etmelerinden ortaya çıkan iş ve ilişkilerin bütünüdür" (14)

Tanımın hareket noktası, günümüzde turizm olayına dahil edilebilecek bütün seyahat ve konaklamaları kavramak, çelişkili durumlara uygulanabilecek kriterler geliştirmek olmuştur. Bu tanım esas alındığında, kısa süreli seyahatler, kırsal kesimden büyük kentlere yönelen her türlü göçler, tatil yörelerinde ikinci konutlardaki konaklamalar, öğrencilerin uzun süreli konaklamaları, tedavi amacı ağır basan hastanelerdeki konaklamalar, iş arama, sürekli yerleşme amacına yönelik seyahat ve konaklamalar, günlük gereksinimlerin karşılanması için yapılan olağan seyahatler turizm olayı dışında kalmaktadır.

Tanım, bir seyahat ve konaklamanın turizm içinde sayılıp sayılmayacağını belirlemek için şu kriterleri getirmektedir:

- Seyahatin sürekli ikamet edilen, çalışılan ve günlük olağan gereksinimlerin sağlandığı yerler dışında yapılması,
- Konaklama sırasında genellikle turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetlerin talep edilmesi,
- Konaklamanın geçici olması gerekir.

2.1 Turizmin Önemi

Dünyada önemi sürekli artan ve günümüzde büyük boyutlara ulaşan turizm, insanların fiziksel, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarına doğrudan ve dolaylı olarak, belli bir süre için cevap verebilen en etkili faaliyetlerden biridir.

Ülkelerin, uluslararası turizmden daha fazla pay elde etmek için çaba harcamalarının temel sebebi, bir yandan turizmin milli ekonominin gelişmesine, diğer yandan toplumsal refah düzeyinin yükselmesine yaptığı büyük katkılardır. Bu sebeple, ulusal ve uluslararası düzeydeki turizm düzeydeki turizm, ekonomiyi, kültürü ve toplumu geniş boyutlarda etkileyerek, beraberinde ülkeye çok yönlü yararlar sağlamaktadır ⁽¹³⁾

Turizm birçok ülke için önemli bir ekonomik etkinliktir. 1995 yılında uluslararası turizme katılanlar 567 milyon kişidir ve toplam tutara havayolu ulaşım harcamaları katılmaksızın, turizm gelirleri yaklaşık 372 milyar dolardır ⁽⁵⁶⁾.

İç turizm akımları ve harcamaları da göz önüne alınırsa turizmin oldukça önemli bir ekonomik etkinlik olduğu görülür. İç ve uluslararası turizm harcamaları toplam olarak dünyadaki gelirin yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır. Uluslararası ticaret harcamalarının yaklaşık %7'sini oluşturan turizm harcamaları dış ticaretin en önemli kalemlerindendir ⁽³²⁾.

2.1.1 Türk Turizmi

Günümüzde artık seyahat endüstrisi olarak tanımlanan turizmin dünya ekonomisi içindeki payı verilerle belirlenmiştir. Dünya bankası, IMF, Dünya Turizm Örgütü, Dünya Ticaret Örgütü ve OECD'nin çeşitli sektörlerinin dünya ekonomisi içindeki yerini belirlemek amacıyla yaptıkları ortak çalışmaya göre seyahat endüstrisi 500 milyar dolarlık bir hacim ile dünyanın en büyük 3. Sektörü olduğu bildirilmiştir. Söz konusu çalışma için yapılan araştırmaya göre 1997 yılı itibarıyla dünyanın en büyük hacme sahip sektörü 900 milyar dolarla sermaye mal ve araçları sektörü

geliyor. Bunu 600 milyar dolarlık hacmi ile iletişim, telekom hizmetleri izliyor. Seyahat endüstrisi de bu iki dev sektörün hemen ardından geliyor ⁽²⁷⁾ .

Dünyada en hızlı gelişen sektörlerden biri olan turizmin hacmi, son 40 yılda, yıllık ortalama % 7.4'lük bir ivme ile artmıştır. Gelecekte de süreceği beklenen bu gelişmenin temelindeki nedenler,

- Yükselen refah-seyahat ayrılabilen gelirin artışı,
- Ulaşım olanaklarının gelişmesi insanların mobilitesinin artması
- Ücretli izin sürelerinin uzaması,
- Yeni ülkeleri, kültürleri tanıma, kentsel alanlardan kaçma, doğa ile bütünleşme, iş hayatının yarattığı gerilimlerden kaçma özlemlerinin güçlenmesidir.

Ülkemizde de, turizm yatırımlarına verilen önem ve dış dünyadaki tanıtım çabaları sonucu turizm yatırımlarına verilen önem ve dış dünyadaki tanıtım çabaları sonucu turizm sektöründe çarpıcı gelişmeler sağlanmış, dünya turizmi pastasından alınan pay giderek artmıştır.

1981'de dünya turizm gelirleri 104.3 milyar dolar olarak ifade edilirken Türkiye 381 milyon dolarlık geliri ile pastadan %0.4'lük pay alıyordu. Yani dünyada turizm için harcanan her bin doların ancak dört doları ülkemize geliyordu.

1985'e gelindiğinde dünya turizm harcamaları 116.1 milyar doları bulurken, Türkiye'nin döviz girdilerinin 1.5 milyar olması sonucu bu pay büyük bir sıçrama ile %1.3'e çıkmıştır. Sonraki yıllarda da dünya turizmindeki gelişmelere paralel bir gelişme göstermiş ve 1995 sonu itibarı ile 372 milyar dolarlık dünya turizm geliri içerisindeki payı 5 milyar dolarla %1.3 olarak gerçekleştirilmiştir.

Turizm faaliyetlerine katılanların sayısı ile ilgili olarak da benzeri oranlara rastlanmaktadır. Türkiye 1981 de yaklaşık 290 milyon kişinin katıldığı dünya turizm hareketlerinden 1.4 milyon kişilik bir turist girişi ile % 0.5'lik bir pay alabilmişti. Bu pay büyüyerek 1990 da %1.2'ye, 1995 te ise 7.7 milyon turist girişi ile %1.4'e yükselmiştir.

Turizmin özel önem taşıyan sektörler arasında sayılmasına bağlı olarak sağlanan ayrıcalıklı teşvikler, turizm yatırımlarını özendirici olmuş ve 1982'de 63.000 olan belgeli yatak kapasitemizde önemli artışlar gerçekleşmiş ve 1996 itibarı ile 860.000 sayısına ulaşmıştır.

Sadece işletmeci-yatırımcı düzeyinde kalmayan bu genişleme turizm sektörünün en önemli halkalarından biri olan, seyahat acentaları sayısında da görülmüş ve 1982'de 320 olan acente sayısı, 1997 yılı itibarı ile 2727'ye ulaşmıştır.

1996 yılı sonunda ülkemize OECD ülkelerinden 5.199.000, Doğu Avrupa ülkelerinden 2.220.000, Asya ülkelerinden 1.008.000 ve diğer ülkelerden 188.000 toplam olarak da 8.614.000 yabancı ziyaretçi gelmiştir.

Türkiye'ye hava yolu ile 6.239.925, kara yolu ile 1.360.328, tren ile 91.929, deniz yolu ile 921.903 ziyaretçi giriş yapmıştır (Toplam 8.614.085).

Ülkemize gelen ziyaretçilerin seyahat amaçlarına göre dağılımında 1. amaç olarak tatil, 2. amaç olarak da akraba-arkadaş ziyareti görülmektedir. Dini, eğitim, kamu hizmeti ve diğer amaçlarla da ülkemize ziyaretçiler gelmektedir.

Turizm gelirlerinin Gayri Safi Milli Hasıla içindeki payı; 1980'de %0.6, 1990'da %2.1 ve 1996'da %3.2'dir⁽³²⁾.

2.1.1.1 Muğla Turizmi

Muğla gelişen Türk turizminin nirengi taşlarından en belirgin olanıdır. 1.124 km uzunluğundaki doğa harikası kıyı şeridinde sahip Muğla ilinin yüzölçümünün % 67'sini kaplayan ormanları, tarihi kalıntıları, iklimi ve Türk kültürünün belirgin özelliklerini koruyan örf ve gelenekleriyle emsalsiz bir turizm potansiyeline sahiptir.

Muğla'da 343 turistik işletme belgeli tesiste 49.854, 411 yatırım belgeli olup inşaatı devam eden ve açık tesiste 69.263, 1585 belediye denetimli konaklama

tesisinde 59.175, 1284 bakanlık belgeli yatta (69 yat işletmesi) 13.273 toplam 191.565 yatak potansiyeli bulunmaktadır.

Toplam 372 (A grubu 350, B grubu 10, C grubu 12) adet seyahat acentesi görev yapmaktadır. Bu sayı 1997 yılında 293'tür.

1998 yılında toplam 14.469 yat (7.347 yerli, 7.122 yabancı) gelmiştir.

Muğla'ya gelen turist sayısı 1993'te 678.340 iken 1997 yılında deniz ve hava yoluyla gelen turist sayısı 1.466.138'dir. 1998 yılında hudut kapılarından ilimize toplam 1.768.777 turist girişi olmuştur. Geçen yıla oranla % 20.6'lık bir artış gerçekleşmiştir.

Aylara göre ise Muğla bölgesine 1997 ve 1998 verileri itibarı ile en çok turistler Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül' de gelmektedirler ⁽²⁷⁾

Muğla ve yöresine 1997 yılında gelen yabancı turistlerce bankalarda toplam 486.396.149 dolar bozdurulurken bu rakam 1998 yılında 653.684.117 dolar olarak gerçekleşmiştir (Bu kayıtlar; bankalarda, PTT işletme gişelerinde bozdurulan döviz miktarlarıdır. Döviz büroları ve diğer işletmelerde bozdurulan dövizler kayıtlarımıza intikal etmemektedir).

Araştırmanın yapıldığı Muğla ili Türk turizmine hizmet veren ve en çok turist çeken bölgelerin başında gelmektedir. Araştırmanın daha iyi algılanabilmesi ve bu bölgenin turizm ve turist potansiyeli açısından öneminin daha iyi anlaşılabilmesi için bu bölgeye gelen turist sayıları ile ilgili bazı bilgilerin verilmesi daha uygun olacaktır. Tablo-1 ve tablo-2 1999 yılı ağustos ayı itibarıyla Muğla gümrük kapılarından giriş yapan turist sayılarını aylara ve milliyetlere göre dağılımını göstermektedir. Bu tablolar incelendiğinde ağustos ayı itibarıyla bu bölgeye gelen turistlerin büyük çoğunluğunu İngilizler daha sonra Almanlar ve İsraililer oluşturmaktadır. En çok turist geldiği aylar ise temmuz ve ağustostur.

Tablo 1. 1999 Ağustos Ayı Sonu İtibariyle Muğla Gümrük Kapılarından Giriş Yapan Turist Sayısı.

Milliyeti	Marmaris	Bodrum	Fethiye	Datça	Güllük	Dalaman	Milas	Toplam
A.B.D	1607	4698	523	76	1	55	50	7010
Almanya	4833	8509	708	522	2	71142	39463	125179
Avusturya	575	1045	60	29	-	15337	6353	23399
B.D.T.	378	836	622	2	35	8981	78	10932
Fransa	657	1377	87	184	-	2251	13716	18274
Hollanda	970	3323	44	28	-	26958	14151	45474
İngiltere	11756	25917	1330	1047	2	269815	122214	432081
İsrail	8854	3838	90	20	-	26921	5293	45016
İtalya	1159	950	64	182	25	1612	38	4030
Japonya	206	149	3	-	-	14	3	375
Yunanist.	1301	1149	44	379	2	7	4	2886
Diğerleri	11032	25869	792	633	1113	73146	36911	149496
Toplam	43328	77660	4367	3102	1180	496239	238276	864152

• Kayıtlar Muğla Emniyet Müdürlüğü Pasaport Şubesi ile Havalimanları Yer Hizmetlerinden Alınmıştır.

Tablo 2. 1999 Ağustos Ayı Sonu İtibariyle Muğla Gümrük Kapılarından Giriş Yapan Turistlerin Milliyetlerine ve Aylara Göre Dağılımı

Milliyeti	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağust.	Topla.
Almanya	3813	2908	4510	3433	20469	23013	30747	36286	125179
İngiltere	277	350	1592	5339	88916	101529	113175	120903	432081
Hollanda	45	83	122	1320	9622	5882	14249	14151	45474
Avustur	327	270	485	678	3439	4227	7596	6373	23395
İtalya	12	39	38	73	137	479	1294	1958	4030
Fransa	46	78	60	1163	1526	2249	4608	8544	18274
İsrail	325	331	657	1137	5074	7357	12223	17912	45016
B.D.T.	14	14	28	650	824	2746	3204	3448	10928
A.B.D	70	23	67	629	1094	1816	1840	1471	7010
Japonya	13	4	23	62	42	73	92	61	370
Yunanist	130	129	108	232	313	421	695	858	2886
Diğerleri	777	817	1724	5953	17819	37456	40946	44017	149509
Toplam	5849	5046	9414	20669	149275	187248	230669	255982	864152

• Kayıtlar Muğla Emniyet Müdürlüğü Pasaport Şubesi ile Havalimanları Yer Hizmetlerinden Alınmıştır.

İl genelinde 10 adet 5 yıldızlı otel, 16 adet 4 yıldızlı otel, 17 adet 1. sınıf tatil köyü, 5 adet 2. sınıf tatil köyü mevcuttur ⁽³¹⁾.

2.1.2 Turistin Tanımı

Turizmin öznesini oluşturan turist, para kazanma amacı olmaksızın, dinlenmek eğlenmek ya da kültürel, bilimsel, sportif, idari, diplomatik, dinsel, sağlık ve benzeri

nedenlerle, oturduğu yer dışına geçici olarak çıkan ve tüketici olarak belirli bir süre seyahat ettikten sonra, yeniden yerleşim yerine dönen kimseye denir ⁽³⁵⁾.

Turizm faaliyetlerine aktif olarak katılan kimselere "*ziyaretçi*" denilmektedir. Ziyaretçi, *turist* ve *günübirlikçi* olarak iki şekilde ele alınmaktadır. Ülkemizde turist ve ziyaretçi kavramları aynı anlamda kullanıldığı için ülkeye gelen turist sayısının da yüksek olduğu görülmektedir. Bu rakamların içerisine günübirlikçiler ile turizm amaçlı seyahat etmeyen kimselerin de dahil edildiği unutulmamalıdır. Bilindiği gibi; turist, belirli gelire ve serbest zamana sahip konaklama, yeme-içme gibi somut, dinlenme, eğlenme, merak kültür ve eğitim, spor vb. gibi soyut amaçlarla sürekli yaşadığı bölgeden başka bir bölgeye seyahat eden ve gittiği bölgede en az bir gece konaklayan, ekonomik anlamda tüketici olan kişi yada kişiler topluluğudur. Günübirlikçiler ise, benzer amaçlarla seyahat eden ve turistin sahip olduğu özellikleri taşıyan ama gittiği bölgede 24 saatten az kalan kimselerdir. Yapılan tanıma bağlı olarak turistin özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür.

- Düzenli bir gelire sahip olmalı,
- Belirli bir serbest zamana sahip olmalı,
- Gittiği bölgede turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri satın almalı,
- Geçici bir süre için seyahat etmeli ve gittiği bölgede en az bir gün geceleme yapmalıdır⁽¹³⁾

2.1.3 Turist Gurupları ve Yapısal Özellikleri

Son yıllarda paket turlarla seyahatler sonucu turistler arasında dolaylı guruplar oluşmaya başlamıştır. Kitle turizminin hızla gelişmesi gurupların meydana gelmesine olanak vermiştir. Guruplaşmanın bazı özelliklerini şöylece sıralayabiliriz;

-Turist gurupları belirli bir amaca yöneliktirler. Bu amaç gezmek, görmek, dinlenmek ve eğlenmektir. Gurup üyeleri bu amacın kesin şekilde bilincindedirler.

-Turist gurupları açık niteliklidirler. Serbest ve hür iradesiyle her turist bir gruba katılmaktadır. Bunun için önceden belirlenen şart ve kuralları turist açıkça kabul eder.

-Turist gurupları ilişkiler yönünden kişisel ve yüz yüze olmak niteliği taşırlar.

-Turist gurupları kültürel özellikleri açısından çeşitlilik gösterirler. Bazı guruplarda kültürel ve sosyo-ekonomik farklılıklar olabilir. Bu durumda alt guruplar oluşur.

-Turist gurupları kısa sürelidirler. Bu süre bir günden bir aya kadar değişebilir. Zaman açısından guruplar kalıcı değil geçicidirler. Bazen alt guruplar uzun süreli olabilirler⁽¹⁴⁾

2.2 Serbest Zamanla İlgili Temel Kavramlar

2.2.1 Zaman Kavramı:

İnsan yaşamı uzun veya kısa süreli, tekrarı imkansız, başlangıcı ve sonu belli, saatle ölçülebilen bir bölümdür. Zaman genel olarak 3 tipte incelenebilir. Zaman çeşitleri ve nasıl kullandıkları şöyle açıklanabilir;

- Var olma ile ilgili zaman (Biyolojik zaman)
- Çalışma, İş görme zamanı
- Serbest-Serbest zaman

2.2.1.1 Var olma Zamanı:

İnsan yaşamı önce biyolojik ihtiyaçların giderilmesiyle başlar. Uyumak, yemek-içmek ve vücut sağlığı gibi temel ihtiyaçlarının giderilmesi için insan yaşantısından belirli bir bölümünü ayırması gereklidir.

Biyolojik ihtiyaçlarını gideren kişi yaşamını devam ettirebilmesi için belirli bir mesleğe sahip olması onu icra edip, yaşantı için gerekli maddi imkanları sağlaması

gerekir. İş, çalışma zamanı içinde yerine getirilen, hayatı kazanmak için başvuru olan bir faaliyettir^(13, 14)

2.2.1.1.1 Çalışma Zamanı:

İkiye ayrılır;

- 1.Çalışma, bir fiil iş için ayrılan süreli zaman;
- 2.Serbest Zaman,

Serbest Zaman, bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorunluluklarından veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zamandır. Serbest zaman genellikle çalışma dışında kalan zaman dilimidir.

- Fizyolojik İhtiyaçlar Çalışma dışı zaman
- Çalışma dışı zorunluluklar
- Serbest zaman

Görüldüğü gibi çalışma dışı zamanda kendi içinde 3 bölüme ayrılabilir. Fizyolojik ihtiyaçlar (yemek-içmek, uyumak) dışında insan yaşamının temelini oluşturan ancak serbest süreler haricinde kalan, eğlenmek, sohbet veya bir arkadaş grubuyla uzun süreli yemek yeme yine serbest zaman içine girmektedir. Çalışma dışı zorunluluklar ise, iş dönüşü kişilerin veya ailesinin, evinin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı zamandır. Ev için alışveriş yapmak, bahçe sulama, hayvanlara bakmak gibi. Burada zorunluluk ve çıkar olması gerekmektedir. Bu çeşit zaman dilimine Fransız sosyolog Dumazzdier Yarı-serbest zaman demektedir⁽¹⁹⁾

2.3 Serbest Zamanın Tanımı

Bireyin çalışma saatleri ve zaruri ihtiyaçları için harcadığı zaman dışında kalan bireyin istediği gibi kullanacağı bir zamandır. Bir başka yazar ise serbest zamanı şöyle tanımlamaktadır; "Bireyin çalışma ve diğer görevlerinden sonra özgür olarak

dinlenme, eğlenme toplumsal başarı veya kişiliğinin gelişmesi için kullandığı bir zamandır.

Bu tanımlar sonucunda serbest zaman, bireyin istediği gibi serbestçe kullandığı zaman gönüllü bir katılım gerektirir. Serbest zaman içinde zevk ve doyuma ulaşmak esastır. Çağdaş toplum yapısının ürünü olan turizm, sosyolojik açıdan bir serbest zaman faaliyetidir. Serbest Zaman, "İş ve yaşamla ilgili zorunlu görevler yerine getirildikten sonra, arta kalan zamandır. Birey, bu zamanı özgürce kullanmak hakkına sahiptir ⁽¹³⁾

Serbest zaman faaliyetleri arasında, danslar, sanatla uğraşma, müzik dinleme, spor, eğlenme ve geziler gelmektedir. Halbuki bayram gezmeleri, törenleri, mesleksel eğlenceler ve şölenler, hem bir serbest zaman faaliyeti hem de dinsel eylemlerdir. Sanayi toplumlarında bu faaliyetler arasında kesin çizgiler vardır. Geleneksel toplumlarda bu faaliyetler iç içedir. Serbest zaman, gelir sağlayan işten, arta kalan zamandır. İş olmayan herhangi bir mal ve hizmet üretiminde bulunmayan kimse için, serbest zaman düşünülemez. Serbest zaman faaliyetleri içerik bakımından çok zengin ve çeşitlidirler:

-Sportif Faaliyetler : Çeşitli spor branşları ile aktif olarak ilgilenme veya izleyici olarak katılma,

-Zihinsel Faaliyetler : Kitap okuma, araştırma ve inceleme vb.,

-Toplumsal Faaliyetler :Akraba, dost ziyaretleri, sinema, tiyatro, dernek, vakıf vb. aktivitelere katılma,

-Pratik Faaliyetler :Bahçe bakımı, hayvan yetiştirme,

-Turizm Faaliyetleri: Tatil, kültür, golf, din vb. amaçlarla yer değiştirme olayına yani turizme katılmak ^(13,14)

2.3.1 Serbest Zaman Değerlendirmesi

Pasif Değerlendirme: Kişilerin serbest zamanlarını belirli bir faaliyetin izleyicisi veya seyircisi biçiminde değerlendirmesidir. Bireyin maç veya televizyon seyretmesi gibi.

Aktif Değerlendirme: Kişilerin aktif bir katılımını gerektiren faaliyetlere girilerek serbest zamanların değerlendirilmesidir. Resim yapması ve yüzme gibi.

2.3.1.1 Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Faaliyetleri; guruplara, amaçlara veya yapılaş yerlerine göre değişik sınıflandırabiliriz. Fakat en yaygın olanı sürelerle sınıflandırmadır. Buna göre serbest zamanlar ikiye ayrılır;

Uzun Süreli Serbest Zamanlar

- Çocukluk dönemi serbest zamanları
- Yıllık izinler serbest zamanları
- Emeklilik dönemi serbest zamanları

Kısa Süreli Serbest Zamanlar

- İşgünü sonu (akşamüstü) serbest zamanları
- Hafta sonları
- Kısa süreli tatiller ⁽¹⁴⁾

2.4 Yaş Guruplarına Göre Zaman Kullanımı

Yaşlılar zamanlarını nasıl kullanacakları konusunda, nüfusun diğer guruplarına göre daha esnekler. Örneğin, okul tatilleri dışında tatile çıkabilirler, hafta içi ve sezon sonundaki aktivitelere katılabilirler. Bütün bu imkanlara rağmen, bireyin yaşı ilerledikçe aktif olarak seyahate çıkma oranları düşmektedir. Örneğin, yaşlılar,

gençlere göre daha az tatile çıkmakta ve aktivitelere daha az katılmaktadırlar. İnsan oğlunun, seyahat etmesini etkileyen önemli faktörlerden birisi serbest zaman diğeri ise bol gelirdir. Ama yine de en önemli birinci faktör serbest zamandır diyebiliriz. Çünkü, insanın ne kadar çok parası olursa olsun, serbest zamanı olmayınca seyahat ve tatil yapamaz.

Uluslararası turizm hareketlerini, yaş guruplarına göre ayırmakta fayda vardır. Nüfusun, bu yaşlı bölümü 55-64, 65-74 ve 75 yaş üstü guruplar şeklinde dilimlendirilebilir. 55-64 yaş gurubuna ait yaşlıların, özellikle sanayileşmiş ülkelerde, sorunları yoktur. Çünkü bu gurubun eğitim ve dayanıklı tüketim malzeme ihtiyaçları pek olmaz. Emeklilik, işsizlik sigortası ve düşük faizli kredilerle bu insanlar yaşlı-zengin dilimini oluşturmaktadır. Uluslararası seyahat pazarında bu gurup lüks tatillerin en büyük tüketicisidir. Dinamik, hareket alanı geniş, seyahat etmesini engelleyen herhangi bir faktörü (çocuğu, işi vs. gibi) olmayan ve aktif bir yapıya sahiptirler⁽¹³⁾

65-74 yaş gurubundaki yaşlılar bir önceki guruba göre daha az aktif grubu oluşturan yaşlıların büyük bir kısmı dul olup, yalnız yaşamaktadırlar. Daha az seyahat etmektedir.

75 yaş ve üstü gurubun hareket mobilitesi bu iki guruba göre oldukça azdır. Daha uzun süreli seyahatleri tercih etmektedirler. Bu gurupta yer alan yaşlılar paranın değerini çok iyi bilmektedir. Çünkü 2.Dünya Savaşı sonrası, dünya konjektüründe yaşanan ekonomik durgunluğu bizzat yaşamışlardır. Bu yüzden lüks konaklama ve seyahat fiyatlarına, ekonomik olarak güçleri yetse bile daha ucuz tatil organizasyonlarını satın almaktadırlar.

55- 64 yaş grubuna yönelik seyahat pazarı, uluslararası turizm gelecek yıllarda da cazibesini koruyacak gibi görünmektedir. Çünkü, bu gurubun dinamiği özellikle gelişmiş sanayi ülkelerinde, büyüme eğilimi göstermektedir. Bu artan öneminden dolayı Amerika'da, Amerikan Seyahat Veri Merkezi ile Amerikan Derneği ortaklaşa

bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre; bu grubun amaçları dikkate alındığında açık hava rekreasyon çalışmaları tatil yapmada birinci olmaktadır.

Yaş guruplarına göre, bir diğer araştırma da Batı Avrupalı seyahatçiler üzerinde yapılmıştır. Bu araştırmaya göre 45-54 yaş gurubundaki çocuksuz aileler, okul tatillerini dikkate almaksızın genellikle ölü ve düşük sezonda tatile çıkmaktadır. Çocuksuz oldukları için de, bu gurubun tatil için harçayabilecekleri gerçek zamanı vardır.

55-65 yaş grubuna ait tatilciler, gençlerin katıldıkları aktivitelerin aksine daha ziyade sağlıkları ile ilgili egzersizlere ve yorucu olmayan aktivitelere katılırlar. Örneğin, tatillerini bir Akdeniz ülkesinde geçiriyorlarsa doğal sporlar, golf ve tenis oynama gibi faaliyetlerde bulunurlar. Özellikle golf ve tenis oynama bu gurubun en yüksek iki aktivitesidir. Bunun yanında, ata binme, balık tutma ve kısa süreli yürüyüşler de bu gurubun vazgeçilmez aktiviteleridir. Ayrıca, kültürel ve anıları olan yerler bu insanların daha fazla ilgisini çekmektedir. Üçüncü yaş gurubunun uluslararası turizm hareketleri içerisindeki anatomik yapısına baktığımızda; bu yaş gurubunun seyahat etme kültürünün çok yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Bu yaş gurubunun dünyada en yoğun olduğu ülkeler; Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Avusturya, Kanada, İngiltere, İsviçre, Fransa ve Japonya'dır. Bu ülkelerde üçüncü yaş grubu, toplam nüfusun %17-25'ini oluşturmaktadır⁽¹³⁾

2.5 Rekreasyonun Tanımı

Rekreasyonun kelime anlamı, eğlence, serbest zamanı değerlendirmedir. Toplumda yaşayan fertlerin, serbest zaman dilimi içinde yapması gereken faaliyetleri olmalıdır. Faaliyetler toplumun gelişmişlik düzeyine bağlıdır. Toplum ne kadar gelişmiş ise; serbest zaman faaliyetleri de o kadar çeşitlidir ve sayıca fazladır. Rekreasyon, insanların serbest zamanlarında eğlence, dinlence amaçlı ve tatmin motivasyonları ile gönüllü katıldıkları faaliyetlerdir. Serbest zamanı değerlendirme faaliyet biçimi olan rekreasyon, katılanın serbest ve kişisel seçimine dayanır. Katılma

isteği kişi tarafından önceden belirlenmiştir. Rekreasyon, serbest zamanda meydana gelir. Sonuç olarak rekreasyon; *insanların serbest zamanları boyunca kendi isteği ile katılımları sonucu, tatmin duydukları faaliyetlere denir*. Önemli bir unsurda, katılımcılar bu faaliyetleri rekreasyon faaliyeti olarak benimsemeleridir ⁽¹⁹⁾

2.5.1 Rekreasyonun Özellikleri

İnsanları serbest zaman faaliyetlerine, içinde buldukları ekonomik, sosyal psikolojik faktörler yöneltmektedir. Serbest zaman faaliyetleri kişinin ve toplumun yararlarına göre düzenlenir ve gerçekleştirilir. Bu çerçevede, Rekreasyon faaliyetlerinin özellikleri şunlardır:

- Kişiler bu faaliyetlere kendi istek ve iradeleri ile katılırlar, gönüllük esastır.
- Bu faaliyetlere katılmak kişiye bir zevk ve doyum sağlamaktır.
- Esnek, çok çeşitli olabilir.
- Evrensel olarak planlanır ve uygulanır.
- Kişilere göre bir değeri, ciddiyeti ve bir amacı vardır.
- Serbest zaman değerlendirme fiziksel, zihinsel, toplumsal veya duygusal olabilir.
- Serbest zaman değerlendirme tek bir biçimde değildir.
- Bu faaliyetler bireylere kişilik özellikleri kazandırır.
- Tamamen özgür bir zaman dilim içinde gerçekleşir ^(13,14,19)

2.5.1.1 Rekreasyon Faaliyet Türleri

Rekreasyon faaliyetleri, özellikle sanayileşmiş ve kentleşmenin çok yüksek olduğu toplumlarda çeşitlilik kazanmış ve bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Serbest zaman değerlendirme, rekreasyon faaliyetlerine örnek olarak aşağıdaki faaliyetler verilebilir;

- Balık avlama
- Tarihi yerleri gezme

- Kamping yapma
- Çeşitli su sporları
- Şehir turları
- Yürüyüş
- Güzel sanatlarla ilgilenme
- Avcılık
- Otomobil kullanma
- Turizm olayına katılma vb.

Açık Mekan Rekreasyonu

Açık mekan rekreasyonunun tanımı aslında kendi isminden anlaşılmaktadır. Ancak çeşitli rekreasyon aktivitelerinin önemi sebebiyle hem bu tanım yetersiz kalmakta hem de kavramı tarif etmek zorlaşmaktadır. Çünkü açık mekandaki bir sahada basketbol oynamaktan, bir havuzda yüzmekten, hatta anti tiyatrodan konserden, dağcılık, sırt çantasıyla seyahat, motorlu kızak ve kar kayağı gibi kapalı bir mekanda yapılması mümkün olmayan ve açıkçası tabii çevre gerektiren aktivitelere kadar bir diziyi oluşturmaktadır. Ancak açık mekan rekreasyonunun kamp aktiviteleri, tabiat çalışmaları programları su esaslı aktiviteler, koruma ve ekoloji programları ve rekreasyonla ilgili eğitim programlarını içerdiğini belirtmektedir⁽²²⁾.

Kapalı Mekan Rekreasyonu

Yerleşim yerleri içinde ve daha çok kapalı mekanlar içinde yapılan aktiviteler, rekreasyon aktivitelerinin önemi dikkate alındığında, kapalı mekan rekreasyon aktivitelerinin nispi olarak daha çok sosyal ağırlıklı, diğerinin ise fiziki ağırlıklı aktivitelerden oluşacağı yorumunu yapmak mümkündür⁽⁴⁾.

2.5.1.1.1 Rekreasyon Planlaması ve Programı

Serbest zamanların değerlendirilmesiyle ilgili kuruluşların özellikle kamu kuruluşlarının, mahalli yönetimlerin tüm çevreye serbest zaman değerlendirme imkanlarını ve hizmetlerini sağlarken belirli ilkeleri göz önünde bulundurmaları gerekir. Çünkü serbest zamanların değerlendirilmesinin planlanmasını yapmak bir uzmanlık işidir. Bu konuda bölgelerin, imkanların, liderlerin ve fonların önceden tespit edilmesi ve karşılanması gerekir.

Program Planlama İlkeleri :

- Herkes için eşit fırsat sağlama; imkanlar ve programlar herkese hizmet götürecektir şekilde hazırlanmalıdır.
- Bütün yaş gruplarına hitap etmelidir.
- Her cinse imkan sağlanmalıdır.
- Aile serbest zaman değerlendirmeleri teşvik edilmelidir.
- Program farklı etkinliklere imkan sağlamalı, tek düzelikten kaçınılmalı, sadece spor değil aynı zamanda müzik, tiyatro, tabiat vs.
- Beceri ve yeteneğin çeşitli dereceleri için olanak sağlanmalıdır.
- Yetişkin düzeyinde de sürecek etkinliklere yer verilmelidir; tenis yüzme, voleybol gibi.
- Programlar bütün yıl boyunca devam etmelidir.
- Etkinlikler özgür zamanın farklı dönemlerine yaygınlaştırılmalıdır; örneğin; öğle saatleri, okul çıkışı, teneffüs saatleri gibi.
- Diğer yöresel programlarla işbirliği kurulmalıdır; yani diğer örgütlerle işbirliği yapılmalıdır.
- Özürlülere de programda yer verilmelidir.

- İmkanlardan tam olarak yararlanılmalı; Programlar mümkün olduğunca çok sayıda kişinin yararlanması sağlanmalı,

- Herkese mali gücü oranında imkan sağlanmalı,

- Etkinlik için güvenli ve sağlıklı imkanlar sağlanmalı,

-Programlar sürekli değerlendirilmeli; bu değerlendirmeye sorumlular, personelce katılanların hepsi iştirak etmelidir.

-Bireylerin ve grupların gönüllü hizmetlerinden azami derecede yararlanılmalıdır⁽³³⁾.

Program Planlamada Önemli Etmenler :

-İlgi: Serbest zaman planlanması kendisine hizmet edilecek insanların ilgi ve arzuları üzerine hazırlanmalıdır.

-Yaş: Yaş düzeyinin farklılığı planlama üzerinde önemli etkisi vardır.

-Cinsiyet: İki cins arasındaki farklılıklarda ilgi ve katılım yönünden planlamayı önemli ölçüde etkiler.

-Yer - Alan: Farklı serbest zaman etkinlikleri için gerekli alanlarda farklıdır. Avcılık, binicilik, dağcılık hep farklı alanlar gerektirir. Bu da planlamada önemli etkendir.

-Yetenek - Beceri: Başarılı planlama etkinliği seçiminde ona katılan halkın yeteneğini ve becerisini göz önüne almalıdır. Yeteneği olmadığı halde bazı etkinliğe zorlamak kişiyi ümitsizliğe götürür.

-Zaman: Bazı etkinlikler zaman zaman düzenlenir. Su sporları, kış sporları mevsimlidir, zamanında planlanmalıdır.

-Grubun Büyüklüğü: Programlar grubun büyüklüğüne göre planlanmıştır.

-Organizasyon Tipi: Etkinlikten azami kazanç ve hoşlanma sağlanmalıdır. Kağıt oynamak özel bir düzenleme gerektirmez fakat bir dağ tırmanışı organize bir iştir.

- Topluluk Tipi: Milliyet, ırk, meslek, ekonomik statü ve yaşama standardı etkinlik planlanmasında bir etkidir. Planlama yapılırken dikkate alınmalıdır.

- Liderlik: Bir alanda özel olarak beceri sahibi liderler doğal olarak program tipini etkiler. Müzik alanında yetişmiş bir lider kendi uzmanlık alanına uygun etkinliklerin yapılması taraftarıdır.

- Mevcut Fonlar: Fonlar bir projenin uygulanıp uygulanmayacağını saptar. Sınırlı kaynaklarla sınırlı bir etkinlik planlanmalıdır.

- Amaç: Serbest zamanı değerlendirme program - planlamasının temel amacı, bireylerin bu etkinliklerinden en fazla doyumunu elde etmeleridir. Lider planlama yaparken bu amacı sürekli göz önünde bulundurmalıdır (13,14,17,19)

2.6 Turizm - Rekreasyon İlişki Süreci

Dinlenme, eğlenme ve gelişme özellikleriyle bütünleşmiş olan turizm olayı, rekreasyonunun bir yönünün ve önemli bir alanını oluşturmaktadır. Turizm, dinlenme, eğlenme amacı taşıyan, serbest zamanları değerlendirme ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Geniş bir ekonomik ve sosyal değere sahip turizm, bu anlamda rekreasyonla bütünleşmiş bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Nitekim, turizmin gelişmesi ve yaşam düzeyinin yükselmesi yanında, öncelikle serbest zaman imkanlarının artmasıyla ilişkili görülmektedir.

Rekreasyon sanayileşmenin ortaya çıkarttığı bir imkan ve elde edilen yüksek üretim düzeyinin bir ürün olarak, geniş kitleleri kapsayacak şekilde ve herkese açık bir biçimde hayata geçirilmektedir. Bunun için, her türlü etkinlikler ve kaynaklar insanların dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde devreye sokulmaktadır. Bu kaynaklar arasında turizm önemli bir yer oluşturur. Turizmin, daha etkin bir yer eldi edebilmesi için de her seviyedeki kuruluşların ve devletlerin çeşitli stratejiler ve politikalar ürettikleri ve uygulamaya soktukları gözlenmektedir (5,18)

Rekreasyon ve turizm sıkı bir ilişki içindedir ⁽³⁰⁾ . Hatta, rekreasyon ve turizm arasında bir ortak yaşam ilişkisinden söz edilmektedir. Rekreasyon imkanlarındaki gelişme o bölgeyi daha çekici kılarak, bölgeye daha çok turist gelmesi ve bölgenin gelirinin artmasına neden olabilmektedir. Halkın turizmin gelişiminden ekonomik bir çıkar beklentisi içinde olduğu göz önünde tutulursa, halkın rekreasyon etkinliklerine olumlu ve teşvik edici yaklaşımı da söz konusu olabilmektedir.

Rekreasyonun önemli bir uygulama alanı olan turizm, bazı çeşitleriyle bir serbest zaman etkinliğinden çok, çalışma özelliği taşımaktadır. (İş turizmi, meslek veya kişisel nedenlerle yapılan seyahatler gibi). Bu tarzda gerçekleştirilen turizm ile rekreasyon arasındaki bazı ilişkilerden söz edilebilir.

- Turizm amaçlı geziler, eğlenme ve dinlenme amaçlı gezilerden yer, yol, yüzler, yaşam tarzları, tavır ve davranışlarda çok boyutlu değişiklikler yapma imkanlarını artırma özellikleriyle farklılıklar gösterir.

- Turizm genel olarak, insanın para ve zaman harcama açısından da büyük bir satın alma olayıdır. Bu anlamda, turizm genelde alıcı açısından daha çok bir yatırım alanı olarak görülürken, daha dar kapsamlı düşünülen rekreatif hizmetleri veya ürünleri kişinin olağan tüketim alışkanlıklarının içinde yer alır.

- Turizm olayına harcanan zaman süreksizlik arz eder ve tek kareliktir. Eğlence ve dinlenmeye ayrılan zamanda ise süreklilik ve düzenlilik söz konusudur.

- Turizm, tüketicinin onu elde edebilmesi için evinden ayrılmasını gerektirir. Oysa, diğer rekreatif etkinliklerde böyle bir zorunluluk yoktur. Rekreasyon evde veya çevresinde yapılabilir. Ancak, turizm bu anlamda kişinin ayağına getiremez.

- Turizm önemli bir ekonomik değer yaratır. Rekreasyonda ön plana çıkan değer ise, öncelikle kişinin mutluluğudur.

- Rekreasyon ve turizm aynı etkinlik çeşitleri ve aynı etkinlik yapılan alanları kullanabilmektedirler. Turizm ve dışarıda yapılan rekreasyon etkinliklerinin; imkanlarının sağlanması ve bunlara katılma talebi yönünde iki temel ortak özeliği bulunmaktadır. Bu arz ve talebin ekonomik ve sosyal etkileri vardır. Böylece, rekreasyonistlerle turistler aynı faaliyetleri yapan insanlar olarak görülebilmektedir (12)

Söz konusu edilen rekreasyon ve turizm ilişkisi, mutlu olma, eğlenme serbest zaman, hoşlanma gibi kavramların sık sık birlikte ve ortak kullanılması nedeniyle çoğu zaman bu iki kavramın birbiri yerine kullanılması sonucunu da doğurmaktadır. Ancak çoğu kez birbirlerinden ayrılmaktadır. Burkart ve Medilik'e göre bu ayrım şöyle yapılmaktadır. "Turizm, serbest zamanın özel olarak kullanılmasını ve rekreasyonun özel bir şeklini temsil etmektedir. Ama ne serbest zamanın tümünü, ne de seyahati kapsar. Turizm serbest zaman ve rekreasyondan özel bir şekilde ayrılır, diğer taraftan da seyahat ve rekreasyondan özel bir şekilde ayrılır, diğer taraftan da seyahat ve göçten ayrılmaktadır (7,18) .

Rekreasyonla ilgili bir çalışmada öncelikle ele alınması gereken konuların başında "serbest zaman" kavramı gelmektedir. Çünkü rekreasyon her şeyden önce serbest zaman olan insanların gerçekleştirebildikleri bir faaliyet türüdür. En basit tanımlama ile serbest zaman; iş ve yaşamla ilgili zorunluluk ve görevler yerine getirildikten sonra, arta kalan zamandır ve bireyler bu zaman kendi adlarına göre özgürce kullanma hakkına sahiptirler. Bir görüşe göre milletlerin kültürünü doğruna tüm etkinliklerin ortaya çıkmasında serbest zamanın büyük rolü vardır ve topluma eğlence, rahatlama ve kişilik geliştirme şeklinde yansımaktadır. Bizim değindiğimiz "serbest zaman" kişinin kendi isteği ile tercih edilerek yaratılan ve serbest zamandır. İnsanların bu serbest zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak katıldıkları, bedensel ve ruhsal yorgunluklarını gidererek, fiziksel ve ruhsal yaratıcı güç kazandıkları eylemlere "rekreatif faaliyetler" denilmektedir. Günümüzde bu faaliyetler çok sayıda insana hizmet veren turizm endüstrisi ile birleşen bir aktivite olmuştur.

Turizmle rekreasyon arasındaki ilişkilerin ana kaynağı her iki faaliyetin de serbest zamanda yapılmasıdır. Bu ilişkileri iki noktada toplayabiliriz;

Yerine Getirdiği İşlevler Açısından Sosyal İlişkiler

Turizm ve rekreasyon yerine getirdiği işlevler açısından ortak bir deneyi ve ilgi alanını teşkil etmektedir. İnsanlar birini veya diğerini yaparken bir diğerine ilişkin özellikleri yerine getirebilmekte, çoğu zaman iç içe hareket etmektedir. Ancak turizm, serbest zaman rekreasyonun bütün formlarını kapsarken, serbest zaman ve rekreasyon turizmin tüm özelliklerine sahip değildir.

Yaratılan Fayda Açısından Ekonomik İlişkiler

Turizmin gelişmesi ile rekreatif faaliyetler ve bu faaliyetlere katılımın gelişmesi birbirini olumlu etkileyen iki etkidir. Rekreasyon olanaklarının değerlendirilmesi ile turistik tesislerde bulunan turistlerin bunlara katılması turizmde canlılık yaratacaktır. Yaratılan ortak fayda sonucu ekonomik ilişkiler doğacaktır. Özellikle insanları seyahat etmeye iten güdülerin incelenmesi ile de bu görüş kesinlik kazanmaktadır.

John ve Campbell'e göre rekreasyon planlamasını etkileyen çok değişik faktörler vardır. Bu faktörler şöyle sıralanabilir;

- İklim ve coğrafya; özellikle açık hava tesisleri için,
- Politik öncelikler; olimpiyat ve diğer büyük uluslar arası gibi beklentiler,
- Ekonomik durum; finansın kullanılabilirliği, insan ve materyal kaynakları,
- Doğal kaynaklar; spor ve rekreasyon için kullanılma durumları,
- Demografik özellikler; yaş, kadının rolü, cinsiyet, etnik gruplar,
- Diğer politik amaçlar, olanaklar ve sınırlamalar; sağlık, planlama,
- İlişkili yasalar; örneğin, eğitim, sağlık ve güvenlik
- Ulusal çerçeve ile bölgesel ve dar planlar. Plan çok geniş bir durumu gerektirir.

- Planın daha fazla detaylandırabilmesi için açık ve anlaşılır bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Rekreasyon programlarında spor ve rekreasyonel oyunlar tek başına çok büyük bir bölümü oluşturabilir. Bu insanların yaşamındaki egzersiz ve sporun önemine bağlı olarak gerçekleşmektedir ⁽¹²⁾.

2.6.1 Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fiziksel Uygulamaların Nedenleri

Konaklama tesislerinin sundukları ürün ve hizmetlere ek olarak, rekreatif kaynakları düzenleyerek animasyon programları geliştirmeleri ve buna yönelik fiziksel uygulamaları yapmaları, yukarıda yer alan teorik temele dayanmaktadır. Bu temel neden dışında, elde edilen bazı önemli yararlar bulunmaktadır ve bu yararların her biri rekreatif faaliyetlere yönelik fiziksel uygulamalara yönelme nedeni olabilecek yapıdadır. Biz bu yararların, tesisinde içinde bulunduğu alana yönelik yararlar ve tesise yönelik yararlar şeklinde ikiye ayırmaktayız;

Turistik Alana Yönelik Yararlar

Ülkemizde turistik alanlar yeni yeni gelişmektedir ve gerek yerel yöneticilerin, gerekse turistik yatırımcıların bu alanlardaki gelişmeleri kontrol altında tutmaları gerekliliği çeşitli kesimlerce ve özellikle tarafımızca savunulmaktadır. Turizm literatüründe de turistik alanların zamana bağımlı olarak değiştikleri, hatta çevresel çekicilik açısından kötüye gittikleri görüşü önemli ölçüde kabul görmektedir. Oldukça ilgi gören bir diğer görüşe göreyse, turistik alanlar belli aşamalardan geçerek belirli bir yaşam eğrisi izlerler. Bu teoriye göre, turizmin fiziksel etkileri, turizmin geliştiği alanlarda belirli bir süre sonunda daha yoğun hissedilerek, alan potansiyel turistler için cazibesini kaybetmektedir. Burada turistik alanın taşıma kapasitesi kavramı karşımıza çıkmaktadır. Taşıma kapasitesi; maksimum sayıda insanın, yaptıkları seyahatle elde ettikleri tatminin kalitesinde bir azalma olmaksızın ve fiziksel çevreyi değişikliğe uğratmaksızın alanın kullanılma derecesidir. Herhangi bir turistik alanda taşıma kapasitesinin aşılmaması için, arzulanan etkinliklerin çevre

kalitesini zorlamaksızın, çekici turistik fonksiyonlar olarak sunuluyor olması gereklidir. Konaklama tesisinde bulunan böyle bir alanda, tesisin kuruluşunda veya daha sonra bazı düzenlemelere gitmesi, rekreatif faaliyetlere yönelik fiziksel tasarımları gerçekleştirilmesi ve animasyon programları düzenlemesi sonucunda, alanın taşıma kapasitesi daha da genişleyecek ve alan rakip bölgelere göre geç doygunluğa ulaşacaktır.

Turistik Tesise Yönelik Yararlar-Pazarlama ve Rekabet Etkisi .

Rekreasyon olanakları ile donatılan konaklama tesislerinin. Diğer konaklama tesislerine göre farklı olacakları kuşkusuzdur. Özellikle spor ve deniz aktivitelerine ilişkin sahaların ve malzemelerin dışardan görünümü bile başlı başına bir çekicilik sağlayabilmektedir. Ayrıca işletmenin mevcut olanaklarını özel sembollerle belirtmesi ve bunu hazırladığı broşürlerde kullanması, önemli bir pazarlama kolaylığı yaratmaktadır. Biliyoruz ki yerleşim kültürünü, yemeklerini ve atmosferini tüketicilere sunabilen konaklama tesisleri satış geliştirme ve rekabet konusunda avantajlı duruma geçebilmektedirler. Bir çok turist deniz, güneş ve dinlenme isteyebileceği gibi, bir çok turist de yabancı bir dil ve kültürle kaynaşmak, yabancı bir atmosfer de olduğunu hissetmek ve eğlenmek ister. Bunların dengeli dağılımını sağlayabilecek animasyon programları ile işletmeler, çekicilik şanslarını fazlaştıracaklardır. Bundan başka, konaklama tesisleri yaptıkları fiziksel değişimler ve tasarımlarla, sundukları rekreatif olanakları zenginleştirerek, bağlı oldukları seyahat acenteleri ve tur operatörleri ile daha rahat pazarlık edebilmektedirler.

2.7 Kişilerin Seyahate Çıkma Nedenleri ve Animasyon Kavramı

Bilindiği gibi turistik amaçlı seyahatler belirli faktörler sonucu gerçekleşmektedir. Turizme katılan kişilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapılarına göre bu faktörler fizyolojik, kültürel, kişiye özel, prestij ve statüye ilişkin olmak üzere değişmektedir. Turizme katılmayı etkileyen bu faktörler kişileri uzun veya kısa sürede etkilemekteyken, daha belirleyici bir yaklaşımla Maslow, seyahat

etme güdülerini "turizmin itici faktörleri" olarak isimlendirerek aşağıdaki Şekilde tanımlamaktadır;

- Sağlık,
- Merak,
- Spor,
- Zevk
- Din,
- İŞ ve meslek,
- ArkadaŐlık,
- Akrabalık,
- İtibar ve sayĐı görme.

Aynı insanların farklı zamanlarda, farklı güdülerden etkilenmesi turizm hareketine bitmeyen bir süreklilik kazandırmaktadır. Ancak bir çok araştırmada saptandığı gibi, turistik amaçlı seyahatların temel nedeni dinlenme ve rahatlama anında kendini yenilemektir.İŞte turizm faaliyetleri kapsamında bir arz kaynağı olarak gelişen konaklama tesisleri, sundukları geceleme, yeme-içme, güneş, kum, deniz gibi hizmetlerin yanı sıra eğlence ve spor imkanları ile de turistlerin tüm ihtiyaçlarına yanıt verebilmelidirler. İnsanların tatile ayırdıkları serbest zamanları boyunca, fiziksel ve sosyal çevreyi birleŐtiren konaklama tesislerinde sunulacak bu rekreatif hizmetlere özellikle gereksinimleri bulunmaktadır. Konaklama tesislerinin sahip oldukları açık ve kapalı yer rekreasyon kaynaklarını düzenleyerek turistlerin hizmetine sunmasına "Animasyon Faaliyetleri" denmektedir.

Animasyon bir seyahati hoŐa gidecek hale getirmeye ve ilginç kılmaya yarayan her Őeydir. Huzurlu bir ortam, değişik ilgi odakları, çekici bir evre, turistik kullanımlara açık tesisler, insanların beklentilerine uygun eğlenceler, insanlarla ilişki kurma, çeşitli sportif oyun ve karŐılaŐmalar, kişiliği ve yaratıcılığı geliŐtiren imkanlar animasyonun kapsamı içindedir.

Animasyon faaliyetlerinin işlevleri;

- Dinlenme
- Rahatlama
- Eğlenceler ve oyalanmalar
- Kişilik gelişimi,
- Fiziksel egzersizdir.

En sık rastlanan animasyon öğeleri ise şunlardır;

- Düzenlenmiş ziyaret ve gezintiler
- Sportif faaliyetler
- Plaj oyunları
- Gösteriler
- Defile, festival
- Sergiler, fuarlar
- Müzik ve benzeri faaliyetlerdir ⁽³⁶⁾ .

Konaklama yerlerinde, kullanım alanları ne kadar lüks ve konforlu olursa olsun, turist için bugünkü turizm anlayışına göre, yeterli sayılmamaktadır. Çünkü turist yiyip içtikten sonra yatıp uyuyan bir yolcu değildir. Konu yalnız yiyip içmek ve uyumak olsaydı, turist bunu kendi oturduğu yerde, evinde de yapabiliirdi, Bu amaçla yapılan bir gezi ancak ve yalnız fiziki bir dinlenmeyi gerçekleştirebilirdi. Halbuki şehirde sıkıntılı ve bunalımlı bir yaşantı içinde olan turist, fiziki yorgunluğundan başka, sosyal, kültürel ve psikolojik yorgunlukları başta olmak üzere daha bir çok problemini halletmek suretiyle dinlenmeyi amaçlamaktadır. Bu bakımdan konaklama merkezlerinde bugün, turistin normal yeme, içme ve yatma fonksiyonlarını karşılayan tesisler yanında animasyon faaliyetlerinin de her türlüüne gerekli önem verilmektedir.

Animasyon, bugün oldukça az bilinen ve çeşitli yorumlara yol açan bir çalışma biçimi olan, fakat bir tatilin neşeli, canlı, hareketli ve ilginç geçmesi için her olanağı sağlayan bir eylem türüdür. 1967 yılında Birleşmiş Milletler' in çağdaş sanayi toplumlarında çalışanların eğlenceleri hakkındaki seminerinde eğlence zamanlarının,

ulusların ve bireylerin yaşama biçimini etkileyen temel faktörler arasına girdiği önemle vurgulanmıştır.

Animasyon bir geziyi hoşla gidecek duruma getirmeye ve ilginç kılmaya yarayan her şey ile ilgilidir. Değişik ilgi odakları rahat huzurlu ve çekici bir ortam kullanışlı tesisler, turistin istediği eğlenceler, insanlarla ilişki kurma ve kişiliği geliştirme gibi olanak ve amaçlarla bunalımı ve sıkıntıları yok etmeyi amaçlar.

Animasyonun gelişiminde, gelişimi üzerinde etkisi olan çeşitli unsurların envanterinde en önemlileri şunlardır:

- Doğal çekicilikler,
- Kültürel nitelikli çekicilikler,
- Teknik kaynaklar,
- Bölgesel veya yerel planda mevcut olabilecek olan eğlence hizmetleri ,
- Çeşitli tesis ve hizmetler,
- Yerel halk ve elde bulunan iş gücü,
- Mali kaynaklar.

Animasyon turiste canlılık yaratır. Turistin eğlenerek bazı faaliyetleri gerçekleştirmesine, bu suretle onun dinlenmesine, kişiliğinin gelişmesine yardım eder. Diğer turistlerle tanışıp çevresinin genişlemesine neden olur. Bu bakımdan günümüzde animasyon turizmin çok aranan bir unsuru, konaklama tesislerinin vazgeçilmez bir parçası durumuna gelmiştir.

Ancak animasyon konusunda şu nokta gözden uzak tutulmamalıdır. Bütün bu eğlendirici faaliyetler içinde turist, uzman bir rehber, bir yol gösterici istemektedir. Bu bakımdan eğlendirici ve canlandırıcı faaliyetlerin uzman kişiler tarafından organize edilerek gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu gereklilikte gittikçe daha çok önem kazanmakta ve bir zorunluluk halini almaktadır ⁽¹⁰⁾.

Animasyon olanaklarının artırılması ve geliştirilen bazı olanakların programlar haline getirilmesiyle konaklama işletmeleri, satış geliştirme ve pazarlama konusunda olduğu gibi, dönem boyunca elde ettikleri gelirlerde de olumlu değişimler yapmaktadırlar. Animasyon olanaklarını turistlerin kalış sürelerini doğrudan etkilediği, yapılan bazı araştırmalarla ortaya konmuştur. Sunulan animasyon olanakları karşılığında birçok konaklama tesisinde zaten bir katılım ücreti talep edilmektedir. Alınan bu ücretler, gerekli düzenlemeler için yapılan yatırımları ve ödenen animatör ücretlerini karşılamaktan uzak olsa bile, yöneticiler bu kanalla sağlayacakları gelirlerin, aynı dönemdeki değişken giderleri karşılamasını yeterli saymak zorundadırlar. Hatta bu denge sağlanamıyorsa da, sunulan olanaklar konaklama tesisleri için önemli iki gelir kalemini doğrudan etkileyerek yükseltmektedir. Konaklama tesislerinin rekreatif düzenlemelere giderek çeşitli programlar oluşturmasının en önemli nedeni (tesis sahipleri ve yöneticileri bunun farkında olmasalar bile bu yan gelir etkisidir. Bu etkileşimi de iki alt grupta incelemek olanaklıdır:

Oda Satışları Gelirlerine Olan Etkiler

Sunulan hizmetler, mevcut tüketicileri olumlu etkileyerek ortalama kalış sürelerini arttırmaktadır. Diğer yönden yaratılan tercihler, ortalama doluş oranlarını yükselterek, oda satış gelirlerini özellikle sezonluk çalışan işletmeler için yeterli düzeylere getirmektedir.

Yiyecek-İçecek Gelirlerine Olan Etkiler

Yukarıda belirtildiği gibi, doluş oranı ve ortalama geceleminin artmasından içeceklerden elde edilen gelirler de etkilenmektedir. Ayrıca zamanlarının büyük bölümünü tesis dışında geçiren turistleri işletmeye bağlayıcı bu düzenleme ve programlarla o atmosfer sonucu tüketiciler rahatlamakta, eğlenmekte ve harcamalarını gevşeterek, daha fazla ve lüks harcamalarda bulunmaktadır.

Tüm bu teorileri destekleyen bir araştırma 1987 yılında, Ege ve Akdeniz şeridinde yer alan 7 Motel, 11 Otel ve 6 Tatil Köyünden oluşan 24 Konaklama tesisinde yapılmış ve ortalama doluluk oranlarının, rekreatif düzenlemeler ve programlara yer veren tatil köylerinde daha çok olduğunu, bu faaliyetler sayesinde elde edilen gelirin, toplam gelirlerin %17,5'ine karşılık geldiği saptanmıştır. Ayrıca yaptığımız bu düzenlemelerin esas amacı olarak; ⁽⁴⁾

- İşletme hakkında olumlu imaj yaratılması,
- Çekiciliğin artması,
- Tekrar gelme olgusunun tüketicide yerleşmesi,
- Artan rekabet ortamı, görülmektedir.

Özellikle sunulan programların ve buna ilişkin düzenlemelerin, tatil köylerinde profesyonel spor animatörleri eşliğinde çok başarılı uygulandığı ve %85-90'lara varan iyileştirme sağlandığı yine bu araştırma ile belirlenmiştir.

2.7.1 Animasyon Planının Hazırlanması

İşletmenin imkanlarını en iyi bir biçimde kullanmak, aksaklıkları ortadan kaldırmak, eksiklikleri gidermek için inceden bir plan yapılmalıdır. Planlar yapılırken tesisin büyüklüğü, özelliği, müşterilerin özellikleri, kalış süreleri, ihtiyaçlar, işletmenin maddi imkanları ve animasyon personeli dikkate alınarak gerçekleştirilmek istenen aktivitelere göre yapılır. Unutmayalım ki işletmeden memnun ayrılmayan bir turist her zaman için işletme hakkında kötü düşünecek ve çevresindeki insanları da olumsuz etkileyecektir. Dolayısıyla bizim çabalarımızın boşa gitmesine neden olacaktır.

2.7.1.1 Animasyonun Fonksiyonları

Animasyonun fonksiyonlarını iki grupta toplamak mümkündür.

- Turistler açısından
- Tatil köyleri ve 5 Yıldızlı oteller açısından

- Turistler Açısından

Animasyon aktivitelerinin temel hedefi turistlerin istek ve ihtiyaçlarını tatmin etmeye yönelik olarak. dinlenme tesislerinde hareket, canlılık yaratmak turistlerin turlardan ve denizden arta kalan zamanını değerlendirmek, beklentilerini tatmin etmektir. Kısaca can sıkıntısını önlemektir.

Beş Yıldızlı Oteller Açısından

Beş yıldızlı otel işletmelerinde yapılan animasyon aktivitelerinin fonksiyonlarını değişik açıdan değerlendirmek mümkündür.

2.7.1.1.1 Animasyonun Pazarlamaya Etkisi

Otel işletmesine gelen müşterilerin memnun olması ve olumlu izlenimlerle ayrılmasını sağlamanın yanı sıra, satışı artırmak amacıyla bir pazarlama aracı olarak da kullanılır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür.

- Otel işletmesinin olumlu imaj nedeniyle reklamının yapılmasını sağlar,

- Yapılan otel reklamına olumlu etki eder,
- Otel işletmesinin kalite ve çekiciliğini artırır,
- Rekabet avantajı yaratır.

Satış çabalarının temel amaçları: Hedef pazardaki müşterilerine bilgi vermek, ikna etmek, hatırlatmada bulunmaktır.

Hangi amaçla kullanılırsa kullanılsın promosyonda temel hedefler:

- Attention: Dikkat çekmek,
- Interest: İlgi,
- Desire : Arzu uyandırmak,
- Action : Hareketi sağlayarak işletmeyi ve turisti daima canlı tutmak,

- Turisti işletmede tutmaktır.

Otele gelen müşterilerin otelde sıkılmadan uzun süre kalmalarını sağlamak için animasyon aktivitelerine etkinlik kazandırmak gerekir. Aksi halde müşteri aradığını bulabilmek ve tatmin olmak için ya tamamen işletmeyi terk edecek yada işletmeyi sadece yatacak yer olarak kullanacaktır. Bunu önlemek için animasyon aktivitelerine mümkün olduğu kadar çok yer verilmesi gerekir ^(13,14)

Re-Trip(İşletme içinde yapılan satış çabaları)

Re-trip, otele daha önce gelen müşteriyi tekrar müşteri yapmak ve işletmeye geri getirmektir. Bu işletmenin pazarlama maliyetini düşürür: Çünkü daha önce gelen kişiyi tekrar otele getirmek yeni bir kişiyi otele getirmekten daha ekonomiktir. Eğer kişi işletmeden memnun ayrılmadıysa tekrar gelmeyeceği gibi çevresindekilere de olumsuz reklam yapacaktır. Bunu önlemek için müşterilerin otelden memnun ayrılmalarını sağlamak gerekir. Buda ancak iyi bir animasyon aktiviteleriyle mümkün olur.

Reklam (İşletme dışı satış çabaları)

Pazarlamanın en önemli faktörlerinden biride reklamdır. Amaç ise otel işletmelerinin üretmiş olduğu mal ve hizmetleri yani ürünü satmaktır. İşte animasyon aktiviteleri hem kendisi ürün olarak hem de diğer ürünlerin satımında arzu ve ilgi uyandırmak için kullanılır. Her ikisinde de animasyonun kalitesi, çeşidi, zenginliği önemli bir faktördür.

Otelde çalışan yetkili kişiler yapılan animasyon faaliyetlerini yurt içinde ve yurt dışında tanıtılabilmek için iletişim,tanıtım,reklam kullanılmaktadır. Bu araçlar;

- Reklam -Afiş
- Halkla ilişkiler
- Yerel,ulusal ve uluslararası basın -Posta.

- Radyo, T.V ⁽³⁶⁾

2.7.2.1 Animasyonun Halkla İlişkiler Etkisi

Turizm işletmelerinde halkla ilişkiler; turizm işletmesi ile onun müşterileri arasında iki tarafın yararına bir diyalogun kurulmasını amaçlar. Diğer bir deyişle halkla ilişkiler rakip işletmelerden kaynaklanan anlaşmazlıkların giderilmesi; Hizmet kalitelerinin iyileştirilmesi ve kolaylaştırılması; turizm işletmesinin ilişkide olduğu her türlü kişi ve kuruluşlarla (çalışanlar dahil) sağlam, kalıcı bağların kurulması, turizm işletmesinin turizm pazarında oluşan saygı imajının korunması ve yerleştirilmesi gibi türlü faaliyetleri kapsar.

Satış hizmetlerinin geliştirilmesinde en etkili metot, kişisel temastır. Çünkü müşterinin çeşitli sorunlarının yanıtlanabildiği, kişisel inandırıcılık yeteneklerini kullanılabildiği ölçüde satışlar artar. İşletmeye gelmiş hazır bir tüketiciye satış yapmak potansiyel müşteriye satış yapmaktan daha kolaydır. Çünkü, müşteri tüketime gelmiştir. Her türlü öneri ve fikri dinlenmeye hazırdır. Müşteri belirli bir mal yada hizmet için işletmeye çekildikten sonra bu belli mal ve hizmetlerin dışında ona başka mal ve hizmetleri de satarak karı çoğaltmak mümkündür.

Sportif animasyon ülkemizde artık Fransız, İngiliz, Alman, İtalyan ve hatta Arap tekelinden kurtulup millileşme aşamasına gelmiştir. İlk olarak Antalya'da M. G.(Murat ve Genco) isimli bir animasyon şirketi kurulmuştur. Bu şirket çalışmalarına başlarken kendisinin çalışacağı her tesis için ayrı bir animasyon kadrosu ve animasyon programı oluşturmaktadır. Göndermiş oldukları animasyon ekibi sezon boyunca tesisin içinde kalmaktadır. Bunun en önemli nedeni ise animatörlerin tesisi evi gibi görmesi, işletmeyi tam olarak tanıması ve yaşadığı ortama neşe katmasını sağlamaktır. Genellikle şirket, tesisi ve işletmeyi görmeden, özelliklerini bilmeden, incelemeyen ve ön görüşme yapmadan teklifleri kabul etmemektedir ⁽³⁷⁾.

Ülkemizde bu şirketlerin yaygınlaşması animasyon aktivitelerinin daha gerçekçi ve daha titizlikle yapılmasını sağlayacağından ülke kültürünün tanıtımını ve olumlu imajın yaratılmasını sağlar.

2.7.3 Animasyon Personelinin İstihdamı ve Nitelikleri

Konaklama işletmelerinde animasyon personelinin en gelişmiş araç ve teknik bilgilerle turistlere hizmet vermesi genel işletme amaçlarına (Karlılık, süreklilik sağlama, büyüme gibi) ulaşmada oldukça önemlidir. Her şeyden önce bir animasyon personeli, işletmesinde bulunan turistin hem yabancı, hem müşteri ve hem de konuk olduğunu çok iyi bilmelidir. Ona bir konuk gibi sıcaklık, bir yabancı gibi ilgi ve bir müşteri gibi özen gösterilmesi gerektiğini çok iyi bilmesi ve benimsemesi gerekir. İhtiyaçların tatmininden, eğlence faaliyetleri programlarının organizasyonuna kadar uzanan gerçek bir animasyon politikasının izlenmesi turistik istasyonlarda animasyonu sağlamak için, çeşitli uzmanlıklara sahip personel istihdamının ve formasyonun gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Animasyon personelinin aktiviteleri istenen düzeyde gerçekleştirebilmesi için hem bu konuda gerekli olan teorik eğitimi almış, hem de kendisinin bazı yeteneklerinin olması gerekir. Çünkü her kültür seviyesindeki konuklara onların kültürel yapılarına göre hitaplarda bulunmak, ilgilerini toplamak ve aktivitelere katılımlarını sağlamak için sadece bilgili olmaları yetmez aynı zamanda yaratıcı olmaları gerekir. Tatil köyleri ve 5 yıldızlı otel işletmelerinde animasyon personeli iki şekilde istihdam edilmelidir.

- Sürekli personel istihdamı.
- Geçici personel istihdamı

Sürekli Personel İstihdamı

Otel işletmelerinde animasyon hizmetlerinin: kaliteli ve istenen düzeyde olması ve animasyon hizmetlerinden beklenen hedeflere; ulaşılması için animasyon

personelinin sürekli istihdam edilmesi gerekir. Sürekli istihdam edilecek personelin şu niteliklere sahip olması gerekir

- Animasyon için gerekli tesislerin planlanmasına ve hizmete konulmasına katkıda bulunmak,
- Turistlere sunulan faaliyet hizmetleri organize ve koordine edebilmek.
- Animasyon programları hazırlayarak bunların uygulanmasını denetlemek
- İşletmedeki eğlence imkanlarına ilişkin formasyon ve reklam işlerini gerçekleştirmek.

Geçici Personel İstihdamı

Turizm mevsimlik olduğu için belirli dönemlerde turistlerin yoğun olduğu zamanlarda artan iş yükünü karşılamak için geçici personele ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak her zaman yetenekli personel temininde problemler ortaya çıkmaktadır. Bu personelleri aşağıda belirtilen yerlerden temin etmek mümkündür.

- Animasyon konusunda teorik eğitim görmüş deneyimli kişilerden.
- Turizm işletmelerinde animatör olarak görev almış kişilerden,
- Animasyon konusunda eğitim görmemiş yabancı dil bilen yetenekli elemanları hizmet içi eğitime alarak,
- Yabancı uyruklu animatörler çalıştırarak⁽³⁴⁾

2.7.3.1 Animasyon Personelinde Aranacak Nitelikler

1972'li yıllardan Günümüze kadar geçen süre içerisinde insanlardaki boş zaman ve gelir artışıyla desteklenen eğlence anlayışlarındaki hızlı gelişmeler konaklama işletmelerinde iyi yetişmiş animasyon kadrosunun istihdâmını zorunlu hale getirmiştir. Bu nedenle animasyon personeli aşağıdaki niteliklere sahip olmalıdır,

- Turistlerin ihtiyaçlarına iyi cevap verebilmesi için mevcut kaynakları, araçları ve zamanı verimli bir şekilde kullanma yeteneğine sahip olmalıdırlar.

- İnsanlarla iyi ilişkiler kurabilme yeteneğine sahip olmalıdırlar.
- Turistleri çok iyi analiz etmeli, turistlerin ihtiyaçlarındaki değişimleri fark edip, zamanında gereken tedbirleri alabilmelidirler.
- Çalıştıkları bölgenin, ülkenin tarihini, kültürünü, değer yargılarını araştırmalı bu konularda yeterli bilgiye sahip olmalıdırlar.
- Yeniliklere uyum sağlayabilmelidirler.
- Animatörler müşterilerle sürekli muhatap olduğu için onların ilgisini çekecek şekilde tesisi dizayn etmesi otelin yöneticileriyle sürekli diyalog kurarak kararların alınmasına, organizasyonun yapılmasına ve hatta animasyonla ilgili bütçenin oluşturulmasına yardımcı olmalıdırlar.
- Animasyona katılanlara eşit davranmalı, aktiviteleri demokratik hava içerisinde yürütülmesini sağlamalıdırlar.
- Fiziksel görünüşüyle turistlere antipati yaratmamalıdırlar. Kendilerini sürekli yenilemeli, değişikliklere ayak uydurmalıdırlar.
- Otelde bulunan turistleri, mümkün olduğu kadar aktivitelere katılmaya teşvik etmelidirler.
- En az bir yabancı dili çok iyi bilmelidirler.
- Animasyonla ilgili teorik ve pratik bilgiye sahip olmalıdırlar.
- Animasyon konusunda ve bazı animasyon teknikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmalıdırlar.

Turizm yönünden gelişmiş ülkelerde animatörlük ayrı bir meslek olarak algılanmakta ve animatör eğitimine önem vermektedir. Animasyon eğitimi veren okullar açılarak animatörler yetiştirilmektedir. Oysa ülkemizde böyle bir okul olmadığı gibi turizm konusunda eğitim veren okullarda animasyon ve animatörlerle ilgili dersler yok denecek kadar azdır. Sadece son yıllarda animatörlükle ilgili kurslar açılmakta ama yeterli olmamaktadır. Dolayısıyla ülkemizde ki turizm işletmeleri animasyon konusuna yeterince önem vermemekte veya kaliteli personel bulamamaktadırlar.

Teknolojik gelişmelere paralel olarak insanların çalışma süreleri kısalmakta, dolayısıyla boş zamanları artmaktadır. Zamanla kişilerin eğitim düzeyleri, kültürleri,

alışkanlıkları, yaşam tarzları ve bunlara bağlı olarak da değer yargıları değişmektedir.

Animasyon, turistlerin boş zamanlarını etkin biçimde değerlendirerek, can sıkıntılarını yok eden neşeli ve ilginç bir tatile olanak veren her türlü faaliyeti kapsamaktadır. Ülkemizdeki beş yıldızlı otel işletmelerinde animasyon departmanı, yabancı ülkelerde olduğu kadar yaygın değildir. Sadece kıyı bölgelerimizdeki bazı otellerde animasyon departmanı vardır. Diğer otellerde animasyon departmanı yoktur. Animasyonla ilgili aktiviteleri diğer departmanlar gerçekleştirmektedir. Bunun sonucunda otel işletmelerinde düzenlenen animasyon aktiviteleriyle ilgili bir takım aksaklıklar ve sorunlar ortaya çıkmaktadır.

-Düzenlenen animasyon aktivitelerinden otelin tanıtımı ve pazarlanması için yararlanmaktadır.

-Kaliteli ve uzman personel çalıştırılmamaktadır.

-Animasyon aktiviteleri animasyon departmanı tarafından düzenlenmediği için beklenen hedefe ulaşamamaktadır.

Bu sorunları gidermek için şunların yapılması gerekir;

-Animasyon aktiviteleri animasyon departmanı tarafından gerçekleştirilmelidir.

Animasyon aktivitelerini gerçekleştirecek olan animatörler dalında uzman ve kaliteli kişilerden seçilmelidir. İşletmenin durumuna göre geçici, sürekli veya her ikisi de istihdam edilmelidir.

-Animasyon aktivitelerini gerçekleştirirken otelin fiziki yapısı, mali koşulları, personel durumu dikkate alınarak kendisine en uygun olanı tercih edilmelidir.

-Animasyon aktiviteleri gerçekleştirilmeden önce yapılacak aktivitelerle ilgili planlama yapılmalıdır.

-Animasyon aktivitelerinin başarılı olup olmadığını saptamak için veriler toplanmalıdır.

-Turistlerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için araştırmalar yapılmalıdır.

-Animasyon aktivitelerinden otel işletmesinin tanıtımı ve pazarlanması için yararlanmalıdır.

-Ürün çeşidi bol olmalıdır.

-Düzenlenen animasyon aktiviteleri kendi kültürümüze yönelik olmalıdır ⁽³⁴⁾

2.7.3.1.1 Animasyon Plan ve Programı

Animasyon hizmetlerinin planlaması, animasyon aktiviteleri ile ulaşılmak istenilen bölüm amaçlarıyla ilgili davranış biçiminin bilinçli şekilde belirlenmesi, kararların amaçlara, olaylara, tahminlere ve rasyonellik ilkelerine dayandırılması işlemidir. Animasyon planı geniş anlamda, animasyon hizmetleri için tutulacak yol ve davranış biçimidir. Bir animasyon planının kapsamı;

-Özet (yönetici tarafından hazırlanır)

- Analizler (Kadro analizi, Tahminler, Fırsatlar ve Riskler, Üstünlükler ve Kusurlar, Diğerleri)

- Amaçlar

- Stratejiler

- Animasyon programı

- Bütçe

- Denetim dir.

Animasyon programı, turistik ve rekreatif alanlardaki aktivitelerden yararlanacak olanlara sağlanacak imkanları veya bu amaçla yapılacak faaliyetlerle ilgili tüm bilgileri içeren bir tablodur. Bu programlar sayesinde turistlerin tatil programlarını ilgi alanlarına göre düzenlemeleri ve tatilleri süresince serbest zamanlarını değerlendirmek üzere sunulan animasyon faaliyetlerinden yararlanmaları sağlanmaktadır.

Programları hazırlanmasında üzerinde durulması gereken husus, işletme büyüklüğünün, kaynakların, konaklama sürelerinin, turistlerin beklentilerinin dikkate alınmasıdır. Konaklama sürelerine göre haftalık, günlük programlar yapılabilmektedir. İlgi alanlarına göre oluşturulan gruplar için farklı programlar hazırlanmaktadır ⁽¹⁵⁾.

Animasyon programlarının başarı şansını arttırabilmek için aşağıdaki ilkelerin dikkate alınması gerekmektedir;

- Tüm turistlerin ilgi alanlarına yönelik programlar hazırlanmalı,
- Farklı nitelikteki aktivitelerle, bireysel seçim sağlanmalı,
- Edilgen faaliyetlere de yer verilmeli,
- Turistlerin ilgisini çekici yaratıcı ve kişiliği geliştirici faaliyetlere yer verilmeli,
- Animasyona yönelik kaynaklar en iyi bir şekilde kullanılmalı,
- Turistin bireysel ve grup özellikleri, konaklama süreleri ve ihtiyaçlar dikkate alınmalı ve ihtiyaç yaratıcı programlar hazırlanmalı,
- Program geliştirmenin sürekliliği sağlanmalıdır,
- Özel günler, olaylar, törenler, kutlamalar değerlendirilerek farklı guruplar arasında işbirliği sağlanmalı,
- Program hazırlanmasında ilgili kişi ve organizasyonlarla iletişim kurulmalı,
- Programlar teşvik edici olmalı,
- Geçmiş deneyimlerden yararlanılmalı,
- Turistlerin yeteneklerinin gelişimine ve aktif katılmalarına yönelik programlar hazırlanmalı,

Yukarıda sıralanan ilkeler doğrultusunda animasyon aktivitelerine dinamizm getirmek mümkün olabilecektir.

Animasyon programlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili çabalar işlem basamakları dikkate alınarak aşama sırasına göre aşağıda açıklanmıştır.

Veri Toplama Aşaması; Bu aşama geçmişin değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik araştırmaları kapsamaktadır. Örneğin, işletme kaynakları, doğal çevre kaynakları, kültürel değerler, müşteri ihtiyaç ve beklentileri, zaman, animasyon aktiviteleri ile ilgili gelişmeleri,

Analiz Aşaması; Eldeki verilerin değerlendirilmesidir. Örneğin, amaçların belirlenmesi, öncelik sırasına göre uygulanacak aktivitelerin tespiti, aktivite için

gerekli kaynakların envanterinin çıkarılması, zamanlama, fiyatlandırma, reklam, bütçe tahmini,

Rapor Hazırlama; Rapor hazırlama aşaması, hazırlıkların ve analiz sonucu alınan kararların yazılı hale getirilmesi aşamasıdır.

Uygulama Aşaması; Bu aşama şu çabalarla ilgilidir, tanıtma ve reklam vb. araçlarla turistleri bilgilendirme- ihtiyaç yaratma, program çerçevesinde aktivitelerin gerçekleştirilmesi, Uygulamada karşılaşılan güçlüklerin, eksikliklerin, üstünlüklerin değerlendirilmesi,

Geri Besleme; Animasyon aktivitelerinin uygulanması esnasında, uygulama sonunda elde edilen değerlendirme sonuçları animasyon sistemine rapor edilerek gelecekteki aktiviteler için veri niteliği taşır. Örneğin, eksiklikler, hatalar, zorluklar, müşteri beklentileri ve önerileri ⁽¹⁵⁾ .

2.8 Rekreasyon – Turizm – Animasyon İlişkileri

Turizm ve rekreasyon genel olarak insanların hayat kalitesini artırarak, tatmin düzeylerin etkilemektedir. Dolayısıyla rekreasyon ile turizm arasında ortak bir yaşam ilişkisi ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, rekreasyon ve turizm arasındaki ilişki ve etkileşimler giderek artan bir ilgiyle araştırma konusu yapılmaktadır.

Rekreasyon faaliyetlerindeki sınırlılık yetersizlik veya programların zenginliği, turizmi direk olarak olumlu yada olumsuz etkilemektedir. Turizmin temel özelliklerinden bir olan konaklama veya turistin kalış süresi, turizmin özellikle ekonomik yönünü oluşturmaktadır. Bunun için turistin kalış süresini uzatmak, ülkeye çok sayıda turistin gelmesini sağlayıcı çalışmalar yapmak kadar önem taşımaktadır.

Turistin kalış süresini uzatmak rekreasyon faaliyetlerinin zenginliğine ve programların uygunluğuna bağlı olmaktadır. Elbette, turiste sunulan rekreatif faaliyet çeşitliliği de turistin tek başına kalış süresi üzerinde yeterli etkiyi sağlamayabilir. Bu

nedenle, diğ er faktörlerle beraber turisti oyalayacak, meş gul edecek, onun zevk almasını sağlayacak faaliyetler, eğ lenceler, ilişk iler içerisine çekebilecek animasyon organizasyonları da gereklidir. Animasyon' da turistin aktivitelere katılabilmesini sağlamak için teş vik unsurları vardır. Faaliyetler cazibeli yönleriyle hizmete, kullanıma sunulur. Turistin bu faaliyetlerle daha iyi imkanlardan yararlanmaları ve rekreasyon faaliyetleri arasında pasif ve olumsuz olarak nitelendirilen birçok faaliyeti de yaparak eğ lenmeleri amaçlanır. Yani animasyonda, rekreasyonda oldu ğ u gibi kişinin içinde eğitim amacıda bulunan gönüllü katılım söz konusu olmamakta, yalnız kişinin cezbedilerek faaliyetlerin iç ine çekilmeleri söz konusu olmaktadır. Nitekim, rekreasyon faaliyetlerinin her türünden animasyon hizmetlerinin sunulmasında yararlanılmaktadır ⁽²⁷⁾ .

Turizmde, özellikle konaklama tesislerinde müşterinin serbest zamanını geçirecek ve onu meş gul edecek tüm etkinlikler ⁽²⁸⁾, veya neş eli ve ilginç bir tatile imkan veren her türlü eylemi kapsamaktadır. Sakin bir atmosfer, çekici bir çevre, turistik kullanıma açık tesisler, müşterilerin beklentilerine uygun eğ lenceler, iliş ki kurmak, yaratıcılığı ve kiş ilığı zenginleştiren imkanlar, animasyon kavramı iç ine girmektedir ^(18,27) .

Animasyonu, eğ lence çerçevesine oturtmak ve bu konuda önlemler almak, turistlerin çok büyük ölçüde eğ lenceye ayırdıkları dövizin, ziyaret edilen ülkede harcanması sağlanmaktadır. Animasyon, eğ lencenin işlevlerini yerine getirmek durumundadır. Dinlenme rahatlama, eğ lenceler ve oyalanmalar, insanın kiş ilğini geliştirmesi ve sıkıntıyı ortadan kaldırması bu işlevlerden bazılarını oluşturmaktadır. Burada tatilcilerin istek ve gezintileri, spor faaliyetleri, balık avı ve kara avı partileri, çocuklar için plaj oyunları, gösteriler (tiyatro, sinema, çeşitli toplulukların gösterileri gibi), geçit törenleri, milli ş enlikler, sergiler, kongreler, fuarlar, kumarhaneler, kabareler, restoranlar, gece kulüpleri, hediyelik eş ya, hatıra ve elişi satan dükkanlardan oluşturmaktadır. Bazen de faaliyetin türüne veya hitap ettiğı turist kategorisine göre bireysel etkinlikler veya günlük haftalık veya aylık hazırlanan bir antrenör yönetimindeki yüzme, dağcılık gibi programları içerir ⁽¹⁸⁾ .

2.8.1 Turizm, Rekreasyon, Animasyon Faaliyetlerine Olan Talebin Artış Nedenleri

Rekreasyon ve turizm talebi esas olarak sanayileşmiş ülkelerin insanları tarafından yapılmakta ve ülkelerin sanayileşme seviyesi ile talep arasında bir ilginin olduğu gözlenmektedir. Ülkelerin ekonomilerini sağlam temeller üzerine oturtma ve uluslar arası rekabette kendi menfaatlerini koruma, güçlerini artırma çabalarının sanayileşmeye dönük olması gerekliliği, her ülkede sanayileşme çabalarıyla beraber, rekreasyon ve turizme olan talebi de artıracaktır. Ekonomik olarak, güçlü olmak isteyen toplumlardaki insanlar, özellikle sanayileşme sonucunda, hızlı bir çalışma temposu içinde çalışmaktadırlar. Bu çalışma sonucunda; insanlar serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmek ve zinde olarak yeniden çalışmaya başlamayı istemektedirler. Bunu, başarmak içinde insanlar rekreasyon faaliyetlerine ve turizme katılmaktadırlar. Tüm ülkelerde serbest zamanları etkileyen birtakım toplumsal etmenler vardır. Bu etmenler daha çok sanayileşmiş toplumlarda söz konusu olmakla birlikte; sanayileşmekte olan ülkeler içinde önemini artırmaktadır. Rekreasyon faaliyetlerine ihtiyaç sanayileşmiş toplumlarda daha da belirgin hale gelmiştir. Çünkü çalışma zamanında yorulan kişiler, rekreatif faaliyetleri aramaktadırlar.

Rekreasyona duyulan ihtiyaç rekreasyon faaliyetlerinin, kişisel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan ileri gelmektedir. Kişisel yönden; fiziki sağlık gelişiminin yaratılması, ruh sağlığı kazandırılması, insanın sosyalleşmesi, yaratıcılık, kişisel beceri ve yeteneğini geliştirmesi, çalışma başarısı ve iş verimine etkisi, ekonomik hareketlilik, insanı mutlu etmektedir. Toplumsal yönden ise; toplumsal bütünleşmeyi ve dayanışmayı sağlaması ve demokratik toplum yaratılması, rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenlerinden bazılarıdır.

2.9 Sportif Animasyon

Spor, aktif oyunlar ve fitness aktiviteleri rekreasyon programlarında artan ve önemli avantajlara sahiptir. Öncelikle katılım ve ilgi bakımından son derece popülerdir ⁽²¹⁾.

2.9.1 Aktif Tatil Örnekleri

- Deniz ve Plaj
- Dağ ve kış sporları ve eğlenceleri
- Tabiat ve yeşil turizm
- Sosyal yaşam ve toplantılar

Deniz ve Plaj

Kürek denizde Kano ve Kayak. Kıyıları öğrenme gezintiler. Meteoroloji ve su şartlarının öğrenilmesi, vs. özellikle deniz kenarında kıyıları üzerinde yelkenli araba yelkenli ile deniz animatörü olarak kabul edilen kaptanlarla hareket gibi Gemiciliğe giriş, güzergah seçimi, yelkenlerin tanzimi, güvenlik, tayfalar, malzeme bakımı

Deniz Festivalleri

Deniz Motosikletleri

Yüzme

Natürizm

Denizde toptan balıkçılık

Tek motorlu yelkenli kayıklarla eğlence gezileri

Deniz Altı Dalgıçlığı: Temel bilgiler ve geliştirme kursları. Deniz diplerinin keşfedilmesi ve balık avları vs. gibi.

Yardıma Koşma: Denizde yardım eğitimi stajları

Deniz Sporları: Deniz kayağı + sörf, yelkenli + deniz kayağı, + sörf + kano vs.

Sörf: Temel bilgiler ve geliştirme kursları. Bazen konaklama veya plajda kamping.

Dağ Sporları ve Eğlenceleri

Dağcılık; Yeminli rehberler gözetiminde yüksek dağlarda barınak ve çadırlarda konaklama.

Tırmanma: Temel staj, dağlarda veya yüksek tepelerde antrenmanlar veya yetiştirme kursları kayalıklara tırmanma gibi

Yüksek Dağlarda Kayak: Her seviyede stajlar, küçük guruplar için kurslar. Çeşitli tekniklerin öğretimi amaçlı kurslar gibi.

Düz Pistlerde Kayak: Yeni başlayanlar için stajlar ve kayakla gezi

Gezi Amaçlı Kayak: Tecrübeli rehberlerin yönetiminde yeni stajlar bu guruba girer. Bunun için iyi bir fizik kondisyona sahip olmak gerekir.

Bisiklet Turizmi: Burada genel olarak ziyaretlerin, küçük köy hanları, çiftlik köylülerin evinde konaklama veya kamping imkanlarının olduğu bir gurup turizmi şekli konusudur. Bunun için teçhizatlı bir bisiklet gereklidir, Arada mola yerleri tanzim edilmelidir.

Kano-kayak veya yüzme gibi sporlar da bunlara ilave edilebilir.

At Gezileri: Kamping veya evlerde konaklama, atla çevreyi dolaşma vs. gibi.

Yaya Gezîler: Köy hanlarında veya kampinglerde konaklama, kısa ve uzun mesafeli yürüyüşler vs. gibi.

Sosyal Yaşam ve Toplantılar

Bowling: kuralları öğrenme; kursları izleme aktif olarak katılma.

Spor Merkezleri: Buralarda çeşitli spor faaliyetleri kümelenmiştir: Masa tenisi; yüzme vs. gibi.

Briç Festivali Bölge ve ülke şampiyonları idaresinde her seviyede oyuncular için yapılan aktiviteler.

Golf; Lüks otelde konaklama, havuz, golf müsabakaları vb. aktiviteler. Gerekli malzemeler, antrenman, şampiyonlar tarafından kurs.

Balon; Kalifiye personel yönetiminde balonlarla uçuşlar, (özellikle güzel manzarada ve tarihi yönden ilginç bölgeler üzerinde uçuşlar yapılır). Örneğin Fransa da Loir Bölgesi Şatoları güzergahı gibi.

Arazi Motosikletleri; Bu oldukça zor bir aktivitedir. Genel olarak bu gibi kurslar, bilhassa güvenlik sorumluluğunu üstlenen çok tecrübeli monitörlerle yapılır. Bu kurslarda, durulmayan bölgelerin özel zorluklarını yenme, inişli virajlar, çıkışlar, taşlar üzerinde gitme vs. gibi teknikler öğretilir.

Paraşüt; Temel ve tamamlama kursları ile başlanır

Tenis; Başlangıç, tekamül, profesyonel amaçlı kurslar. Bunun yanında binicilik, dil ve kültür faaliyetleri amaçlı kurslar açılabilir.

Okçuluk; Bu sporun teori ve pratiği; uygulamalı kurslar verilir.

Sigarayı Bırakma; Psikolojik etkileri esas alan metotlar uygulanır.

Yoga, Başlama kursları ile vücut belirli bir esnekliğe kavuşturulur.

-Genel spor animatörleri; futbol, basketbol, voleybol, tenis, golf, ok atma, ata binme fitness vb.

-Su sporları animatörleri; Yüzme, su altı dalma, avcılık, yelken, kano, su kayağı, deniz bisikleti, deniz paraşütü, su topu, havuz oyunları.

- Sosyo Kültürel Animasyon Etkinlikleri Animatör Grubu; Ziyaret ve gezi, çeşitli kültürel faaliyetler, dans .

- Eğlence Animatörleri; Şovlar, defile, gösteri, konser, diskotek ve gece kulübü eğlence animatörleri,dans yarışmaları düzenleme, masa ve barda sohbet etme, ilgi çekici etkinlikler düzenlenmesini sağlayan animatör grubu.

- Genel veya Çeşitli Teknik Konularla İlişkili Animatör Grubu; Çocuk kulübü, el ve plastik sanatlar, yönetme animatörleri, ağırlama hostesleri ⁽²⁾ .

2.9.1.1 Sportif Aktiviteler ve Oyun

Spor, çağdaş kişiliğin oluşumundaki beden, ruh ve zihinsel unsurların koordineli eğitimidir⁽⁶⁾. Sportif faaliyetler bireylere biyolojik, psikolojik ve toplumsal açıdan birçok yararları sağlar ⁽³³⁾ .

Avrupa ülkelerinde yapılan araştırmalara göre daha önceden spor yapma alışkanlıkları olan turistler konakladıkları tesislerde de bu alışkanlıklarını sürdürmek istemektedirler. Spor yapma hobileri bulunmayanlar ise ilgi duydukları bir spor dalında faaliyet göstermek için tatili ideal bir fırsat olarak değerlendirmektedirler. Bu nedenle sportif faaliyetlere animasyon ürünleri içinde gereken önemin verilmesi

gerekmektedir. Bu faaliyetlerden bazıları genel bir fikir vermek amacıyla aşağıda sıralanmıştır⁽¹⁵⁾.

Su Sporları ve Oyunları;

- Yüzme aktiviteleri
- Su altı dalış aktiviteleri
- Günü birlik yat gezileri
- Eğlence yolculuğu
- Kısa süreli bot gezileri
- Sportif balık avcılığı
- Su kayağı
- Kano
- Kayak
- Sürat motoru gezileri
- Rüzgar sörfü
- Yelkencilik
- Deniz bisikleti
- Deniz motosikleti
- Denizaltı sporları
- Çeşitli yarışmalar
- Plaj ve havuz etkinlikleri
- Diğerleri

Dağ Sporları;

- Yürüyüş
- Tırmanma
- Kar kayağı
- Kar motoru
- Kara avcılığı

-Diğerler

Spor ve Oyun Faaliyetleri;

- Binicilik
- Okçuluk
- Kır koşusu ve yürüyüşü
- Bilardo
- Tenis
- Masa tenisi
- Kriket
- Hentbol
- Beyzbol
- Amerikan futbolu
- Futbol
- Voleybol
- Basketbol
- Sağlık yaşam koşuları
- Akarsu yolculuğu
- Golf
- Paraşütçülük
- Aerobik
- Jimnastik
- Çocuk oyun alanlarındaki etkinlikler
- Yarışmalar
- Bisiklet turları, motosiklet turları
- Bungee Jumping
- Diğerleri .

Sosyo-Kültürel Aktiviteleri

Turistlerin eğlenmesine hizmet veren animasyon ürünleri içinde sosyo-kültürel nitelikli olanların da tartışılmaz bir yeri vardır. Turistler dinlenme, eğlenme, ruhsal deşarj, estetik zevk, kültür arttırma ve benzer ihtiyaçları nedeniyle çok cazip gelen ürünlerdir. Turistler bu ürünlerden izleyici veya aktif katılımcı olarak faydalanmaktadırlar.

Bazı sosyo-kültürel aktiviteler; festival, sergi, fuar, müzeler, eğlence parkları, piknik alanları, mağara, manzara, fayton gezileri, defile, halk oyunları, tiyatro oyunları, dans, müzik ve benzeri gösteriler olarak sayılabilir ⁽¹⁵⁾.

Sağlık Turizmi Tesislerindeki Aktiviteler

Kaplıca, içme, deniz suları, çamur ve benzeri maddelerle, solunum yoluyla, elektrikli ve diğer mekanik gereçlerle masaj ve beden eğitimi şeklinde veya iklimden faydalanmak yoluyla insan sağlığını korumak amacına yönelik doktor denetiminde yapılan kür uygulama aktivitelerinin gerçekleştirildiği tesisler sağlık turizmi tesisi olarak tanımlanmaktadır ⁽⁵³⁾. Konaklama işletmelerinde bu tür tesislerin bulunması animasyon ürünlerine zenginlik getirecektir. Masaj, sauna, Türk hamamı şeklindeki tesisleri büyük konaklama işletmelerinin tümünde kurmak mümkündür ⁽¹⁵⁾.

2.10 Rekreatyonel Sporun Turizmdeki Önemi

Relac'a ⁽²⁶⁾ göre turizmdeki sportif rekreatyonun sağlık ve ekonomi üzerine hem direk hem de dolaylı olarak bir etki bırakmaktadır.

Mengütay'da ⁽²⁴⁾ otel ve turistik tesislerdeki rekreatyonel spor ve sağlık liderlerinin iyi bir anlayışla faaliyetlerine katılanlara en son araç ve teknik bilgilerle motive ederek cevap verebilmeleri çok önemli olduğunu söylemektedir. Uluslar arası seviyede kabul edilmelidir ki rekreatyonel faaliyetlerin yapılması için imkanların katık yapılmadan faaliyete hazırlanması yeterli değildir. Basit bir mukayese ile ifade

etmek gerekirse, maksimum kullanım sağlayacak vasıf ve yeterliliğe sahip kadrolar istihdam etmeden mükemmel spor ve rekreasyonel imkanların sağlanması, en modern mutfak ile en iyi restoran binasını inşa ederek çekici fakat ucuz vasıfsız kadroyu bunu işletmek için istihdam etmeye benzeyecektir. Müşteriler bir defaya mahsus olmak üzere güzel dekorları ve fevkalade manzarayı görmeye gelebilir, fakat yemek ve hizmet beklendiği gibi değilse ne kendileri ne de tanıdıkları kuruluşun bir daha müşterisi olmayacaktır. Bu mesaj yavaş yavaş tatil yerlerinin rekreasyonel faaliyetlerini organize etmek ve yönetmekten sorumlu kişiler tarafından da alınmaktadır. Beş dili akıcı olarak konuşabilen fakat ne tenis topuna vurmasını ne de öğretmesini bilmeyen tenis hocalarının günleri sınırlanmakta ve hızla yok olmaktadır.

Jimnastik salonları, ağırlık kaldırma odaları ve yüzme havuzları kalifiye olmaya elemanlar tarafından düzenlendiği ve yönetildiği taktirde “tehlikeli-rizikolu” olduğu ve egzersiz programlarının da potansiyel olarak tehlikelerle dolu olduğu kabul edilmelidir. Turizm endüstrisinin kendine has yapısından dolayı genel olarak tehlikelerle dolu olduğu kabul edilmektedir.

Turizm endüstrisinin kendine has yapısından dolayı genel aktivitelerle ilgilenen bir kimse muhtemelen bir veya iki aktivitede ihtisaslaşmış bir kimseden sonra daha çok aranan bir kişi olacaktır. Geniş tatil köyleri ve büyük tatil otellerinde çeşitli aktiviteleri yönetebilen bilgi veren animasyon kadrolarının kendi ihtisas alanlarının dışında da liderlik rolü yüklenmeleri ve aktivitelere katılmaları beklenmektedir. Aşağıda belirtilen vasıfta rekreasyonel faaliyet ve sağlık liderlerinin istihdam edilebilmeleri halinde turistik tesislerin aranılan ve konaklama süresini uzatabilen, kazanç tesisler olacağını akıldan çıkarmamak gerekir.

- Sahip olunan bütün doğal, insan ve fiziki kaynakların kullanımını maksimal bir şekilde yapabilme,
- Yenilikçi, çağdaş, esnek ve orijinal olabilme,
- İnsanları gerçekten sevmek ve mükemmel insan ilişkilerini sağlayabilmek,
- Müşterilerin ihtiyaç ve arzularında önceden görülmeyen herhangi bir olay durumunda adapte olmaya hazır ve esnek olabilme,

- Hem kısa hem de uzun dönemde durgunluğa fırsat vermeden aktiviteler dizisini yeniden gözden geçirerek gelişim gösterebilme ve fırsatlar arayarak programları bir üst seviyeye çıkarabilme,
- Katılımcıları/müşterileri her zaman gereksiz risk ve tehlikelerden koruyabilme,
- Kişisel tercihlere bakmaksızın bütün müşterilere eşit davranma ve programın devam eden başarısı için onların tatmini esas olduğunu hatırlayabilme,
- Uygun yerlerde yeterliliği gösterebilecek gerekli becerilere sahip olabilme.

Yeterince ve rekreasyonel faaliyetlere yer vermeyen kuruluşlar yanlış işletmeciler tarafından kötü bir şekilde işletilen, hüzünlü tesis olarak akıllarda kalacak ve konaklandırma özentsini kaybetmiş, kalış süresini uzatabilecek kapasiteden uzak, ekonomik yönden gittikçe alçalan bir eğri çizen işletmeler arasında bulunacaktır.

Turizm ve rekreasyon için yaratılmış imkanlar hem ülke sakinleri için hem de yabancılar için kullanılarak kaynakların iktisadi ve verimli bir şekilde kullanılması neticesini doğuracaktır ⁽²⁴⁾.

2.10.1 Turistik Tesislerde Sportif Rekreasyon/Animasyon Uygulamaları

Turistlerin konaklamalarının yanı sıra eğlence, doğal güzellikler, sportif faaliyetler, kültürel ve sanatsal aktiviteler ile gezilere de katılmaları önemlidir. Onun için animasyon bir konaklama işletmesinin en başta gelen sorunlarından biri olmaktadır. Bu nedenle konaklama işletmelerinde turistlerin beklentileri doğrultusunda eğlence programları hazırlamakla görevli özel uzmanlar bulunmaktadır.

Animasyonda önemli olan konaklama tesislerinde bir imaj yaratmak, tesiste hareketliliği sağlamak ve keline özgü bir atmosfer yaratmaktadır. Aksi bir durumda, turistlerinin canının sıkıldığı bir tesis terk edilmeye mahkumdur. Çünkü animasyon

konaklama tesisinin yaşam biçimidir. Bu nedenle sportif animasyon kapsamında kara ve deniz aktiviteleri gösterilebilir.

Çeşitli sporları yapmaya veya seyretmeye olanak sağlayan yerler sportif animasyon olarak kabul edilmektedir. Oyun bahçeleri, yelken, sportif gezi yerleri, su kayağı, tenis kortları, golf, mini golf alanları, havuzlar, koşu parkurları, bilardo salonları, spor salonları, vücut geliştirme salonları, paraşütçülük, paten, futbol, voleybol, basketbol alanları, plaj ve su sporları ile atlı spor alanları birer animasyon yerleridir ⁽³⁷⁾.

Konaklama işletmeleri olarak otel, motel, pansiyon, oberj, kamping, kaplıcalar ve benzeri sağlık turizm tesisleri, diğer konaklama tesisleri ile tatil köyleri yer almaktadır. Konaklama tesisleri içinde tatil köylerinin sunduğu su sporları ve kara sporları animasyon aktiviteleri bakımından önemli bir yeri vardır.

Fransa da Village de Vacance, İngiltere 'de Holiday Camp, bizde Tatil Köyü adı verilen konaklama tesisler topluluğunun özellikleri şunlardır:

Uygun bir arazi parçasında villalardan yada bungalov tipi evlerden kurulu bir kamptır. Yönetime elverişli bir yerde idare binası, kantin, lokanta, hatıra eşyası ve benzeri satış pavyonları bulunur. Evler tek katlı, basit döşeli, iki ila üç odalı, elektrik, su, gaz ve WC bulunan binalardır. Lokanta olmayan tatil köylerinde binaların mutfakları vardır. Tatil köyleri birbirinden ayrı binalardan oluşan ve meydanları bulunan bir toplu ikamet yada konaklama yeridir. İdare ve sağlık binaları, mağazalar, lokanta, bir, kulüp ve pastaneler de bulunmaktadır. Tatil köyünde oturanlar aralarından bir belediye başkanı ile belediye meclis üyeleri de seçerler. Bunlar köy işlerinin iyi bir şekilde yürütülmesine de yardımcı olurlar ⁽¹⁰⁾.

İyi örgütletmiş tatil köylerinde, sportif rekreasyon aktiviteleri olan yüzme, denizaltı balık avı, su kayağı, masa tenisi, voleybol gibi oyun, spor ve eğlence yerleri bulunur ^(10, 20).

2.10.1.1 Turistik Tesislerde Sportif Rekreasyon/Animasyon Alanları

Spor Alanları

Spor, günümüzde sağlıklı yaşamın bir unsuru olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle tatil köylerinde sportif tesislere büyük önem verilmektedir. Spor alanları, su sporları ve kara sporları rekreasyon grubu olarak sınıflanabilmektedir ⁽²⁹⁾.

Su Sporları Alanları

Plaj, deniz, açık yüzme havuzu ve su sporları alanlarını kapsar. Ayrıca çocuklar için çırpınma havuzları da bu gruba dahildir. Plajda düzenlenmiş kamsu ve güneşlenme alanları ile su sporları (yelken, rüzgar kayağı, kano, deniz paraşütü, deniz traktörü, deniz bisikleti vb) alanlarında bar ve büfede bulunur.

Tatil köylerinde su sporları rekreasyon grubunda daha ziyade denenmiş su sporları ilgi görmekte, deneyimli su sporları animatörleri tarafından öğretilmekte, farklı spor türleri yaptırılmaktadır.

Yüzme havuzlarının tatil köylerin için ayrı bir önemi vardır. Genellikle olimpik olmasına özen gösterilen dekoratif renkli ışıklarla iyi aydınlatılmış bir yüzme havuzu tatil köyünün aynı zamanda süsüdür. Yüzme, su topu, akrobasi ve benzeri havuz oyunları bir animasyon gösterilerinin yapıldığı yerdir ⁽³⁴⁾. Renkli ışık kaynakları ile ustaca aydınlatılmış bir havuz, gece toplantıları ve eğlenceleri için konuklara unutulmaz saatler yaşatmak üzere tasarlanmıştır ⁽¹⁾.

Kara Sporları Alanları

Tenis kortları, basketbol, voleybol, futbol, mini golf, okçuluk, binicilik sahalarını içerir. Kort sayılarını belirleyen tatil köylerinin kapasitesidir. Genellikle her 100 yatağa bir tenis kortu düşmektedir.

Ayrıca kara sporları alanları içinde masa tenisi ve bilardo ile birlikte açık ve kapalı jimnastik salonları da yer almaktadır. Bu jimnastik salonlarının yanında çoğu yabancıların ruhsal ve dinlenme yeri olarak gördüğü Türk hamamları da mevcuttur⁽³⁴⁾.

2.10.1.1.1 Tatil Köylerinde Sportif Rekreasyon/Animasyon Aktiviteleri

Su Sporları Animasyon Aktiviteleri

Su sporları rekreasyon grubuna, sörf, yelkenli, su kayağı, sualtı dalma, deniz bisikleti, deniz traktörü, deniz paraşütü, jet ski, optimist, su avcılığı, bot gezileri, sürat motoru gibi eylem grupları girer^(15,34).

Bunun yanında risk oranı yüksek bir aktivitedir. Bu nedenle çok dikkatli olunması gereklidir. Bu nedenle işini bilen, güçlü, güven verici animatörler seçilir, eldeki malzemenin çağdaş, yeniliğe ve hatta modaya uygunluğu sağlanır.

18-45 yaş arasında heyecan yaşamak isteyen konukların ilgi duyduğu bu spor alanını çok önemli bir ihtisas dalıdır. Çoğunlukla bireysel ve kısmen de grup sporudur. Su sporları rekreasyon aktivitelerinin özellikle pool bar gelirlerini olumlu olarak etkilediği görülmüştür.

Tatil köylerindeki havuzlar açık havuzlardır. Bununda başlıca nedeni tercihleri tatmin etmek olduğu gibi bir toplantı ve merkezi olmasını sağlamak amacı yanı sıra trampelenli acemi, küçükler için, soğuk sulu, deniz sulu gibi isimlerle havuzları yerleşim yerine dağıtmakla iklim yapısına etkinliği sağlamak amacını güder.

Havuzu tercih sebebi olarak şu faktörleri sıralayabiliriz;

- Dalgalı ve tuzlu suyun sevilmemesi
- Havuz suyunun daha temiz olacağı inancı
- Sahilde kum ve çakılda (hijyen açısından) yürümek istenmemesi

- Genelde deniz bandının uzakta olması nedeniyle oraya gidip gelmek istenmemesi

- Denizin iyi olmadığı zamanlar yararlanabilmek için
- Amacın daha çok güneşten yararlanmak oluşu. ⁽³⁴⁾ .

Kara Sporları Animasyon Aktiviteleri

Aerobik, step, jogging, bisiklet, binicilik, okçuluk, tırmanma, safari, fitness, dağ bisikleti, tenis, atlı spor, golf, fayton gezileri gibi sporlar bu guruba girer. Aerobik, step, jogging, fitness gibi sporlar grup halinde yapılabilir ve konukları teşvik etmek, faaliyetleri disipline etmek ve grup içi ilişkileri sağlamak açısından yararlıdır ^(15, 34) .

Bunların dışında ve başlıcaları olarak oyun sporları gelmektedir. Bunlar, mini futbol, voleybol, basketbol, tenis, masa tenisi, hentbol, golf, bilardo vb. takım ve grup oyunları, organize oyunlardır. Organizasyon konuklar arasında kendi kendine oluşabileceği gibi spor animatörleri tarafından da organize edilebilir. Böyle yarışmalarda izleyici durumda olanları da motive ederek coşku oluşturulmak istenir. Tatil köylerinde bu tür animasyonlara çok önem verilir. Çünkü, katılımcıdan daha çok izleyiciyi toplama daha pratik ve kolaydır. Bu yarışmaların şekli, biçimi belirgin değildir. Böylece konuğu, izleyici olarak katılımı davetsiz olarak sağlanır. Yarışma animatörlerinin sık sık kullandıkları ve başvurdukları 18-35 yaş arası konukların spor ve oyun alanıdır. Burada oyuncuların yeteneği ve kalitesi pek önemli değildir. Gizli amaç, bu oyunları izleye izleye grubu toplamaktır. Özel uzmanlık ve beceri isteyen bu faaliyetlerin yürütülmesi uzman animatör timleriyle yürütülür. Kara sporları (tenis dışında) gelir getirmez ama tatil köylerine oldukça büyük hareket ve heyecan getirir⁽³⁴⁾ .

3. MATERYAL METOT

3.1 Araştırma Modeli;

Muğla bölgesinde yapılan araştırma tarama modelindedir. Bu araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi formları kullanılmıştır. Bu formlar araştırmanın problem cümlesinde bahsi geçen hizmet satışı bağımlı değişkeninin, bağımsız değişkenlerden nasıl etkilendiğini ortaya çıkarmak için Marmaris, Bodrum ve Fethiye’de bulunan 15 adet 1. sınıf tatil köyü, 8 adet 5 yıldıztlı, 7 adet 4 yıldıztlı otel yöneticisine gerekli açıklamalar yapılarak doldurtulmuştur.

3.2 Evren;

Araştırmanın evrenini Muğla bölgesindeki 17 adet I. sınıf tatil köyü, 14 adet 4 yıldıztlı ve 10 adet 5 yıldıztlı otel oluşturmaktadır.

3.3 Örneklem;

Araştırmanın rneklemine Muğla bölgesindeki 15 adet I. sınıf tatil köyü, 8 adet 5 yıldıztlı, 7 adet 4 yıldıztlı otel ve bu tatil kyelerinin ve otellerin yöneticileri veya rekreasyon/animasyon program sorumluları oluşturmaktadır. Her tatil köyünde ve otelde bilgi formu uygulanmıştır.

3.4 Veri Toplama Araçları;

Bu araştırmada Muğla Bölgesi I. Sınıf tatil kyelerinde, 4 ve 5 yıldıztlı otelerde sportif rekreasyon/animasyon faaliyetlerinin hizmet satışına etkisini ortaya çıkarmak için bilgi formu kullanılmıştır.

3.5 Bilgi Formlarının Hazırlanması;

Çalışmamızda kullanılan bilgi formunun soruları araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan bilgi formları, bu konuda daha önce yapılmış bazı araştırmalardan da faydalanılarak, fikir ve tavsiyelerini almak amacıyla bu konuda çalışmakta olan uzman kişilere bilgi formu gönderilerek görüşleri alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılarak sorular geliştirilmiştir. Her soru ayrı ayrı değerlendirilmiş ve gönderilen 39 sorudan, her üç uzmanın en az ikisi tarafından amaca uygun bulunmayan 24 soru formdan çıkarılmıştır. Geriye 15 soru kalmıştır. Uygulanan bilgi formlarının güvenlik katsayısı 0.87 olarak bulunmuştur. Soruların anlaşılabilirliğini test etmek için tesadüfi olarak seçilen bir turistik tesis yöneticisine formlar uygulanmıştır. Uygulama sonuçlarından elde edilen bilgilere göre bilgi formlarındaki sorularda düzeltmeler yapılmıştır.

Turistik tesis yöneticilerine 15 soru sorulmuştur. Bilgi formunda hem kapalı hem de açık uçlu sorular bulunmaktadır.

3.6 Verilerin Çözümlemesi;

Araştırmada kullanılan bilgi formlarından elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS for Windows paket programı çözümlenmesinde bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasındaki olası ilişkileri ortaya çıkarabilmek için ANOVA(Analysis of Variance) frekans ve yüzde dağılımları kullanılmıştır. Araştırma verileri gruplandırılmış, gerekli olan tablolar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

4.BULGULAR

Muğla yöresinde bulunan 4-5 yıldızlı oteller ve I. Sınıf tatil köylerinde uygulanan sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerinin hizmet satışlarına etkisi ile ilgili araştırmamızın bu bölümünde, bu işletmelerin yöneticilerine uygulanan bilgi formunun sonuçlarından elde edilen araştırma bulguları incelenmektedir.

Araştırmamızda işletmelerin hizmet satışlarına etki edebileceği düşünülen değişkenlerle ilgili olarak yapılan analizlerin sonuçları bu bölümde verilmiştir. İşletmelerin sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetleri ve fiziki özellikleri ile ilgili bilgilerin sıklık ve yüzde dağılımları aşağıdaki gibidir.

Muğla Yöresindeki 1. Sınıf Tatil Köyleri, 4 ve 5 Yıldızlı Otellerin Değişkenlere Göre Yüzde Dağılımları.

Tablo 3. İşletmelerin Yıl İçindeki Çalışma Sürelerine Göre Yüzde Dağılımları.

Çalışma süresi	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
1	23	76.7
2	7	23.3
Toplam	30	100

* 1: Sezon, 2: Bütün Yıl

İncelenen 30 turistik tesisten 23 (%76.7)'ü sezonluk, 7 (%23.3)'si yıllık olarak hizmet vermektedir.

Tablo 4. İşletmelerde Uygulanan Sportif Animasyon Faaliyetleri İle İlgili Yüzde Dağılımı

Animasyon çeşitleri	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
12345	13	43.3
12346	14	46.7
12356	3	10.0
Toplam	30	100

* 1: Aerobik ve Step, 2:Çeşitli Sportif Tumuvalar(Plaj Voleybolu, Su Topu,vb.), 3: Su Sporları(Sörf, Katamaran vb.), 4:

Sauna ve Masaj, 5: Halk Oyunları, 6: Folklorik Güreş.

İşletmelerin sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerinden hangilerini daha çok tercih ettikleri ile ilgili sorumuza verdikleri cevap değerlendirildiğinde hem I. sınıf tatil köylerinin hem de 4-5 yıldızlı otellerin bu faaliyetlerden aerobik ve step'i, daha sonra sırasıyla çeşitli turnuvaları(Plaj voleybolu, su topu, kum futbolu vb.), su sporlarını (su kayağı, sörf, katamaran), halk oyunları, sauna-masajı tercih ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5. İşletmelere En Çok Hangi Ülkeden Turist Geldiğiyle İlgili Yüzde Dağılımı

Ülkeler	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
1	16	53.3
2	14	46.7
Toplam	30	100

- 1: İngiltere, 2: Almanya

Analiz sonuçları incelenen 30 turistik tesisten 16 (%53.3)'sında İngiliz turistlerin, 14 (%46.7)'ün de alman turistlerin konakladığını göstermektedir. İngiliz turistler I. sınıf tatil köylerini tercih ederlerken, alman turistlerin ise 4 ve 5 yıldızlı otelleri tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 6. İşletmelerin Sportif Animasyon Faaliyetlerini Uygulama Esnasında Nelere Dikkat Ettikleri İle İlgili Yüzde Dağılımı

Dikkat Edilen Unsurlar	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
12345	4	13.3
12534	3	10.0
12543	12	40.0
13254	1	3.3
13542	1	3.3
14523	1	3.3
15243	1	3.3
15342	1	3.3
21534	1	3.3
31245	1	3.3
51243	1	3.3
52143	3	10.0
Toplam	30	100

- 1: Gönüllü Katılım, 2: Grubun Sosyolojik Yapısı(Yaş, Meslek, Ülke), 3: Müşteriyi Sıkımsama ve Anlaşılır Olma, 4: Ülke Yöre ve İşletmenin Prensiplerine Ters Düşmeme, 5: Animasyon Programının İşletmeye Olan Parasal Maliyeti.

İşletmelerin sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerini uygularken en çok dikkat ettikleri unsurlar ise şöyledir. I. sınıf tatil köylerinde hem de 4-5 yıldızlı otellerde bu faaliyetler yapılırken ilk öncelikle önem verilen unsur bu faaliyetlere turistlerin kendi iradeleriyle isteyerek katılmasıdır. Daha sonra ise müşteriye sıklıkla ve anlaşılır olma, katılımcıların yaş-meslek-ülke farklılıkları, ülke yöre ve işletmenin prensiplerine ters düşmemesi, faaliyetin parasal maliyeti gibi unsurlar göz önünde bulundurulmaktadır.

Tablo 7. İşletmelerin Doluluk Oranlarına Göre Yüzde Dağılımı

Doluluk Oranları	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
% 54	1	13.3
% 56	2	10.0
% 60	1	40.0
% 63	1	3.3
% 64	6	3.3
% 65	7	3.3
% 66	1	3.3
% 67	3	3.3
% 68	3	3.3
% 69	1	3.3
% 70	1	3.3
% 75	2	6.7
% 77	1	3.3
Toplam	30	100

İşletmelerin 1999 yılı doluluk oranları ele alındığında incelenen 30 işletmenin %50'nin üzerinde ve I. sınıf tatil köylerinin doluluk oranlarına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 8 . İşletmelerde Konaklayan Turistlerin Mesleklerine Göre Yüzde Dağılımı.

Meslek gurubu	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
1	8	26.7
2	16	53.3
3	6	20.0
Toplam	30	100

* 1: Serbest Meslek, 2: Emekli, 3: İşçi Memur

İşletmelerde konaklayan turistler meslek guruplarına göre incelendiğinde serbest meslek sahibi olanların tatil köylerini, emeklilerin ve işçi-memurlarında 4 ve 5 yıldızlı otelleri tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 9 . İşletmelerin Sportif Animasyon Faaliyetlerini Uygulama Nedenleri

Nedenler	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
14326758	3	10.0
14328675	3	10.0
14382675	1	3.3
14832675	1	3.3
32678154	1	3.3
45326718	1	3.3
45326781	1	3.3
45326871	1	3.3
51382674	1	3.3
54126783	1	3.3
54326781	2	6.7
54326871	4	13.3
54328671	1	3.3
54832671	3	10.0
58432671	3	10.0
81432675	1	3.3
85432671	2	6.7
Toplam	30	100

* 1: Tüketici bazında geceleme sayısını arttırmak, 2: Müşteri bazında marka imaj yaratmak, 3: İşletmenin çekiciliğini arttırmak, 4: Müşteri memnuniyetini arttırmak, 5: Mevcut hizmet satışlarını arttırmak, 6 : İşletmenin reklam ve tanıtımını daha kolay yapmak, 7 : Diğer işletmelerle rekabet edebilmek için, 8: Müşterilerin boş zaman değerlendirmelerine aktif olarak katkı sağlamak.

İşletmelerin sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerini uygulama nedenlerini ortaya çıkarmaya yönelik soruya verilen cevaplar incelendiğinde hem I. sınıf tatil köylerinde hem de 4-5 yıldızlı otellerde bu faaliyetlerin planlanmasında öncelikle mevcut hizmet satışlarını arttırmak, daha sonra sırasıyla, müşteri bazında marka ve imaj yaratmak, reklam ve tanıtımı bu yolla daha kolay yapmak, diğer

işletmelerle rekabet yapabilmek amacıyla bu faaliyetlere gereksinim duydukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. İşletmelerin Oda Sayılarına Göre Yüzde Dağılımları

Oda Sayısı	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
52	1	3.3
64	1	3.3
67	1	3.3
102	1	3.3
119	1	3.3
124	1	3.3
148	1	3.3
150	1	3.3
166	1	3.3
169	1	3.3
171	1	3.3
174	1	3.3
197	1	3.3
199	1	3.3
228	1	3.3
233	1	3.3
240	1	3.3
245	1	3.3
250	1	3.3
256	2	6.7
264	1	3.3
270	1	3.3
292	1	3.3
297	1	3.3
349	1	3.3
350	1	3.3
581	1	3.3
620	1	3.3
685	1	3.3
Toplam	30	3.3

İşletmeler oda sayılarına göre incelendiğinde I. sınıf tatil köylerinde oda sayıları 4 ve 5 yıldızlı otellere göre daha fazladır. I. sınıf tatil köylerinde doluluk oranlarının da 4 ve 5 yıldızlı otellerden fazla olduğu tablo 5 de belirtilmiştir. Bu da tatil köylerinin daha fazla oda sayısına sahip olmasına rağmen daha çok tercih edildiğini göstermektedir.

Tablo 11. İşletmelerin Yatak Sayılarına Göre Yüzde Dağılımı

Yatak sayısı	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
116	1	3.3
132	1	3.3
142	1	3.3
204	1	3.3
235	1	3.3
256	1	3.3
317	1	3.3
319	1	3.3
324	1	3.3
332	1	3.3
344	1	3.3
350	1	3.3
402	1	3.3
406	1	3.3
425	1	3.3
500	1	3.3
506	1	3.3
508	1	3.3
533	1	3.3
536	2	6.7
584	1	3.3
677	1	3.3
706	1	3.3
714	1	3.3
777	1	3.3
835	1	3.3
1296	1	3.3
1502	1	3.3
1702	1	3.3
Toplam	30	100

İşletmeler yatak sayılarına göre incelendiğinde I. sınıf tatil köylerinde yatak sayıları 4 ve 5 yıldızlı otellere göre daha fazladır. I. sınıf tatil köylerinde doluluk oranlarının da 4 ve 5 yıldızlı otellerden fazla olduğu tablo 5 de belirtilmiştir. Tablo 8 ise tatil köylerinin daha fazla oda sayısına sahip olmasına rağmen daha çok tercih edildiğini göstermektedir. Yatak sayıları da bu iki bulguyu destekler niteliktedir. Tatil köyleri daha fazla oda ve yatak sayısına sahip olmasına rağmen daha fazla doluluk yüzdesine de sahiptir. Araştırmamızın alt problemlerini oluşturan değişkenlerle ilgili varyans analizi ve Duncan test sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 12. İşletmelerde Sportif Animasyon Faaliyetlerinin Sıklıkları İle İlgili Yüzde Dağılımı

Faaliyet Sıklığı	İşletme Sayısı	Yüzde Dağılım
1	15	50.0
2	13	43.3
3	2	6.7
Toplam	30	100

* 1: Her gün, 2: Gün aşırı, 3: Hafta Sonu

Yukarıdaki tabloya göre 30 işletmenin 15 (%50)'inde sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetleri her gün, 13 (%43.3)'nde bu faaliyetler gün aşırı ve 2 (%6.7)'sinde talep edildiğinde yapılmaktadır. I. sınıf tatil köyleri her gün bu faaliyetlere yer vermektedir.

Tablo 13. Muğla Yöresindeki 1. Sınıf Tatil Köyleri, 4 ve 5 Yıldızlı Otellerin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

DEĞİŞKENLER	Standart Sapma	Kareler Top.	F Değeri	Anlamlık Düz.
İşletmenizin Oda sayısı nedir?	29	673599	2.42	*
İşletmenizin yatak sayısı nedir?	29	4177259.46	0.12	
İşletmenizin 1999 yılı doluluk oranı nedir?	29	735.50	0.97	
İşletmenizin hizmeti yıllık-sezonluk mudur?	29	5.36	0.12	
İşletmenize en çok hangi ülkeden turist gelmektedir?	29	7.46	0.26	
İşletmenizde konaklayan turistlerin meslek gurupları nelerdir?	29	13.86	0.09	*
İşletmenizde hangi tür sportif animasyon faaliyetleri uygulanmaktadır?	29	303.36	0.21	
İşletmenizde ne kadar sık sportif animasyon faaliyeti uygulanmaktadır?	29	11.36	0.0009	*
İşletmenizde hangi neden. Sportif animasyon faaliyet. Uygulanmaktadır?	29	1.38	0.08	
İşletmenizde sportif animasyon faaliyetlerini kimler uygulamaktadır?	29	23.46	0.08	*
İşletmenizde spor. Animas. Faaliyet. Uygulanırken nelere dikkat ediliyor?	29	5404590435	0.13	

I. Sınıf Tatil Köyleri, 4 ve 5 Yıldızlı Otellerin yöneticilerinin bilgi formuna vermiş oldukları cevaplara tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Varyans analizi sonuçlarına göre farkın hangi guruptan kaynaklandığını bulmak için Duncan testi uygulanmıştır. Bu test sonucuna göre;

İşletmelerin oda sayısına göre incelenmesi sonucunda görülen farkın tatil köylerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır.

İşletmelerde konaklayan turistlerin meslek guruplarına göre incelenmesi sonucunda görülen farkın 5 yıldızlı otellerden kaynaklandığı ve daha çok emeklilerin 5 yıldızlı otelleri, serbest meslek sahibi olanların ise I. sınıf tatil köylerini tercih ettiği çıkmıştır.

İşletmelerde sportif animasyon faaliyetlerinin uygulanma sıklığı ile ilgili inceleme sonucunda ortaya çıkan farklılıkların 5 yıldızlı ve 4 yıldızlı otellerden kaynaklandığı bulunmuştur. 4 ve 5 yıldızlı otellerde sportif animasyon faaliyetleri

daha çok gün aşırı yapılırken I. sınıf tatil köylerinde bu faaliyetlere genel olarak her gün yer verildiği ortaya çıkmıştır.

İşletmelerde sportif animasyon faaliyetlerinin kimler tarafından uygulandığı hakkındaki soruya verilen cevabın incelenmesi sonucunda farkın 5 yıldızlı otellerden kaynaklandığı ve Türkiye'deki otellerin çoğunlukla bu faaliyetleri düzenleyen guruplarına uygulama yaptırdığı ortaya çıkmıştır.

İşletmelerin yatak sayısı, 1999 yılı doluluk oranı, yıllık veya sezonluk hizmet vermesi, en çok hangi ülkeden turist geldiği, hangi tür sportif animasyon faaliyetlerinin uygulandığı, sportif animasyon faaliyetlerine neden yer verdikleri ve sportif animasyon faaliyetleri uygulanırken nelere dikkat edildiği sorularına verilen cevapların analizinde herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Bununla birlikte işletmelerin animasyon faaliyeti uygulamalarında öncelikle gönüllü katılım ilkesini göz önünde bulundurdıkları, tüm işletme yöneticilerinin sportif animasyon faaliyetlerinin turistlerin geliş sıklıklarını ve geceleme sürelerini arttırdığına bununda işletmenin toplam gelirine olumlu anlamda etki ettiğine tamamı ile katıldıkları görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç da işletmelerin sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerinde öncelikle aerobik ve step'i daha sonra plaj voleybolu, su topu gibi çeşitli turnuvaları ve sörf, katamaran gibi su sporlarını tercih ettikleri bunu yanında folklorik güreş, halk oyunları, sauna masaj gibi faaliyetleri de programlarına dahil ettikleri saptanmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Muğla bölgesinde I. Sınıf tatil köyleri ve 4-5 yıldızlı otellerde sportif rekreasyon ve animasyon faaliyetlerinin hizmet satışına etkisi ile ilgili yapılan araştırma sonucunda :

İşletmelerde en çok tercih edilen sportif aktivitenin aerobik ve step olduğu tespit edilmiştir.

Çeribaşı, turistlerin 1. sınıf tatil köylerinde en çok talep ettiği animasyon aktivitelerinin aerobik, voleybol, basketbol , futbol, tenis, jimnastik, okçuluk ve su sporları olduğunu bildirmektedir.

Boş zaman değerlendirme faaliyet programlarında, ne tür etkinliklerin yer alacağını belirlenmesinde etkili olan faktörlere ilişkin olarak animasyon koordinatörleri; %65 oranında animatörlerin becerilerinin, %35'i turistin demografik özelliklerinin (yaş, cinsiyet, milliyet, eğitim vb.), etkili olduğu görüşündedirler. Animasyon koordinatörleri yürütülen boş zaman faaliyet programları hakkında; %60'ı programların standart olduğunu, %10'u değişik ülkelerden gelen müşteriler için hazırlanmış özel programların olduğunu, %45'i programların gelen turistlerin demografik özelliklerinin göz önüne alınarak, %20'si ise gelen grubun istek ve ihtiyaçlarının belirlenerek hazırlandığını söylemişlerdir. Tatil köylerinde uygulanan boş zaman değerlendirme faaliyetleri programının hazırlanmasında animasyon koordinatörlerinin %45'i animatörlerin birlikte, %45 animatör ve işletme yöneticilerinin, %10'u ise animasyon koordinatörlerinin tek başına karar verdiklerine söylemişlerdir. Tatil köylerinin tamamında boş zaman değerlendirme faaliyetleri her gün düzenli olarak yürütülmektedir. Boş zaman değerlendirme faaliyet programlarının hazırlanmasından önce, bu programlara ilişkin olarak turistlerin istek ve ihtiyaçlarının belirlenmediğine bakıldığında, turistlerin %82.7'si kendilerine danışılmadığını belirtmişlerdir.

Araştırmamızda sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerinin I. Sınıf tatil köylerinin tamamında her gün düzenli bir şekilde yapılmakta olduğu ve bu faaliyetler yapılırken turistlerin geldikleri ülkelerin, yaşlarının, gereksinim ve isteklerinin mutlaka göz önüne alındığı sonucu Çorbacının bulduğu sonuçları desteklemektedir.

Van Doorn ⁽³⁸⁾ rekreasyonel aktivitelerin turistlerin konaklama tesislerinde kalış sürelerini uzatmada en önemli faktörler arasında yer aldığını belirtmektedir. Araştırmamızda da aynı sonuçları destekleyen bulgulara ulaşılmıştır.

Mengütay ⁽²⁴⁾ ülkemize gelen turistlerin diğer Akdeniz Ülkelerinde kalan turistlerden kalış sürelerinin düşük olmasının nedeni rekreasyonel faaliyetlerin sınırlılığına bağlamaktadır ve U.S Forest Service' nin Amerika' nın kış turizm merkezi Aspen' de, yaz turizm merkezi Virginia' da yaptığı araştırmalara göre (U.S. Departman of Agriculture 1980) spor ve rekreasyonel faaliyetlerinden dolayı bölgelere yapılan seyahat % 4 artarken kalış süresi %15 artırdığını belirtmektedir.

Araştırmamızda işletmelerde yapılan sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerinin sıklığı ile ilgili bulgular sonucunda tatil köylerinde bu faaliyetlerin her gün, 4-5 yıldızlı otellerde ise gün aşırı yapıldığı sonucuna varılmıştır. Hazar ⁽¹⁶⁾ tatil köylerinde sportif animasyon ve rekreasyon aktivitelerinin uygulanış sıklığını %60' oranında her gün ve %40 oranında günde birkaç kez olduğunu belirtmektedir.

Sportif animasyon ve rekreasyon programına karar verenlerin ilk üç sırası % 34 oranında konaklama tesisi yöneticileri, % 16 sportif animasyon ve rekreasyon program sorumluları ve % 16 yönetici ve rekreasyon-animasyon program sorumlularıdır. Rekreasyon-animasyon programlarının kullanımına ilişkin standart bir programlarının olduğu cevabı ilk sıradadır. Animatörlerin % 61' i sportif animasyon ve rekreasyon konusunda eğitim aldıklarını ve %39' u eğitim almadıklarını bildirmektedir. Su sporları aktiviteleri olarak tatil köylerinde %100 oranında yüzme, sörf, su kayağı, knee board, jet ski, sürat botu, banana, kano, deniz bisikleti, deniz paraşütü, katamaran, scuba dalma, rafting, yat turları, kara sporları aktiviteleri olarak ise %100 oranında jogging, fitness, aerobik, step, trekking, dağ

bisikleti, plaj voleybolu, plaj futbolu, voleybol, mini futbol, basketbol, tenis, masa tenisi, bilardo, %60 oranında safari, ata binme, okçuluk, mini golf, squash, %40 oranında tırmanma, yamaç paraşütü yer almaktadır. Tatil köylerinin %100'ünde yüzme havuzu, fitnes merkezi, tenis kortu, squash kortu, basketbol sahası, voleybol sahası, mini futbol sahası, plaj voleybolu sahası, %60'ında ise mini golf sahası sportif animasyon ve rekreasyon amaçlı tesisler olarak yer almaktadır^(16,28)

Tezel⁽³⁴⁾ sportif animasyon ve rekreasyon aktivitelerinin özellikle su sporları aktivitelerinin örneğin sörf, jet-ski, banana, deniz bisikleti, deniz paraşütünün turistler için çok ilgi çektiğini ve su sporları animasyon aktivitelerine katılımın 18-45 yaşlar arası ile kara sporları animasyon aktivitelerine katılımın 18-35 yaş arasında olduğunu belirtmektedir. Ayrıca katılım ve ilgi yönünden su sporları ve gösteri-eğlence animasyonları ilk iki sırayı aldıklarını belirtmektedir. 15 tatil köyünde yapılan çalışmada su sporları aktiviteleri olarak 15 tatil köyünden 15'inde rüzgar kayağı ve su yarışmaları, 12'inde deniz bisikleti, 10'unda kano, 8'inde su kayağı, 4'ünde deniz traktörü, yat turları, su topu, 3'ünde yelken, 2'sinde deniz paraşütü, 1'inde su altı yarışmaları yer alırken, genel spor aktiviteleri olarak 15'inde tenis, basketbol ve voleybol, 10'unda jogging, 8'inde mini futbol ve masa tenisi, 4'ünde squash, 2'sinde okçuluk, mini golf ve bilardo, 1'inde binicilik yer almıştır.

Yapılan diğer bir makalede, rekreasyon amaçlı yüzme havuzlarının özellikle, kendine özgü konumuyla çekici ve cazibeli iyi bir tatil havası yaşatan tatil köylerinde çağdaş yaşamın bir parçası olarak yer aldığını, bunların kapalı mekan spor kompleksleri içinde çok önemli ve geniş bir yere sahip olduklarını bildirmektedir⁽¹¹⁾.

Boyacı ve Aktaş yaptıkları çalışmada, Antalya yöresine gelen yabancı turistlerin konakladıkları işletme tiplerini % 52.48 Tatil Köyü, %27.20 otel, %8.58 apart otel, %7.11 pansiyon, %3.61 motel, %0.79 kamping, % 0.23 oberj olarak belirtmektedir. Ankete katılan yabancı turistlerin tesislerdeki animasyon imkanlarının yeterli mi sorusuna evet diyenlerin oranı %86.66, hayır diyenlerin oranı %10.09, fikrim yok diyenlerin oranı %3.25'dir. Antalya yöresine gelen yabancı turistlerin ziyaret amaçlarına bakıldığında 1.sırada eğlence, 2.sırada spor, 3.sırada

sağlık, 4.sırada alışveriş, 5.sırada kültür, 6.sırada güneş deniz ve kum yer almaktadır
(3). Araştırmamızda ise sportif faaliyetlere turistlerin daha çok ilgi gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Muğla bölgesi I. sınıf tatil köyleri ve 4-5 yıldızlı otellerde sportif animasyon ve rekreasyon program sorumluları, ve otel yöneticilerine uygulanan bilgi formu verilerine göre:

1- Sportif rekreasyon ve animasyon programlarını çoğunlukla acentaların sağladığı animasyon gurupları ve işletmelerin kendi animasyon gurupları uygulamaktadır.

2- Sportif animasyon ve rekreasyon faaliyetlerinin planlanması ve uygulanması sırasında turistlerin istekleri, milliyetleri, kültürleri ve yaş gurupları belirleyici faktördür.

3- I. sınıf tatil köylerinde hazır standart programlar her gün, 4-5 yıldızlı otellerde ise gün aşırı düzenli olarak uygulanmaktadır.

4- İşletmelerde daha çok aerobik ve step, su sporları ve kara sporları, ilgi toplamakta ve turistlerin beklentilerine cevap vermektedir.

5- I. sınıf tatil köylerinde su sporları ve kara sporları sportif animasyon ve rekreasyon aktiviteleri çok çeşitlilik göstermektedir.

6- Başarı ile sunulan bir sportif animasyon ve rekreasyon programı, yabancı turistlerin işletmelerdeki kalış sürelerini olumlu yönde etkilemektedir. Elde edilen sonuçlar ışığında önerilerimizi aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Elde edilen sonuçlar ışığında önerilerimizi aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1- Araştırmada sınırlanan zamanın daha uzun bir zamanı kapsamayı ve daha fazla işletmeye ulaşılması önerilebilir.

2-Turistlerin memnuniyetleri bakımından istek ve ihtiyaçlarına cevap alabilmeleri için sportif animasyon ve rekreasyon programı yapılmadan önce kendilerine danışılmalıdır.

3- Hazır standart programlar yerine esnek ve gelen grubun istekleri doğrultusunda özelliklerine uygun programlar uygulanmalıdır.

4- Birbirine benzeyen sportif animasyon ve rekreasyon aktiviteleri tatil köylerinin rekabetini azaltmakta ve monotonlaştırmaktadır. Turistlerin ilgisini çekici ve eğlendirici farklı sportif aktivitelere yer verilmelidir.

5- Spor animatörlerinin çoğu henüz mesleğini benimseyememiş geçici olarak part time bu mesleği yapmaktadır. Spor animatörlüğü meslek olarak görülmeli ve yaygınlaşmalıdır.

6- Türkçe'yi iyi konuşamayan ve Türk kültürünü iyi bilmeyen bir insanın animatör olarak bir çok yabancı turistle ilişkide olacağı göz önüne alınırsa, ülkemizin iyi tanıtımı sağlanamayacağı ortaya çıkar. Bu yüzden spor animatörleri Türkçe'yi ve turistlerin dilini çok iyi bilen aynı zamanda Türk kültürünü de iyi bilen insanlar olmalıdır.

7- Spor animatörleri beden eğitimi ve spor yüksek okulları bünyesinde yetiştirilmelidir. Ayrıca turizmin yoğun olduğu illerdeki beden eğitimi ve spor yüksek okulu bünyesinde rekreasyon bölümleri açılarak eğiticiler buralardan yetiştirilmelidir.

8- Bu konuda uzmanlaşmış animatörlerinin açacağı kurslar, animasyon eğitimi veren kurumlarla mutlaka ilişki içerisinde olmalıdır.

9- Turizm Bakanlığı ve Gençlik ve Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı işbirliği içinde olmalı ve bağlayıcı hüküm getirilerek belgeli spor animatörleri konaklama tesislerinde istihdam edilmesi sağlanmalıdır.

10- Uzmanlaşmış animatörlere üniversite ve orta öğretimde ders, seminer, konferans ve uygulama yaptırılarak pratik eğitime katılmalıdır.

11- Konaklama tesislerinde spor animatörleri için hazırlık eğitim programları olmalıdır ve eğitimleri üniversite öğretim elemanları tarafından verilmelidir.

KAYNAKLAR

1- Altınoluk Ü., (1989) Tatil Köyünde Yaşam Programı, Turizm Yapıları Uygulama Sempozyumu, Yıldız Üniversitesi, s.20.

2- Arcar E. F., Kapkın M., (1989) Tatil Köylerinde Sosyo Kültürel Aktiviteler ve Temel Spor Faaliyetlerinin Planlama Programlama Yaklaşımı, Turizm Yapıları Uygulama Sempozyumu, s.25.

3- Boyacı C. ve Aktaş A., (1991) Antalya Yöresine Gelen Turistlerin Profillerini Belirleme Projesi, Turizm Yıllığı 1990, Türkiye Kalkınma Bankası Yayını, Ankara, s.15-18.

4- Çorbacı A., (1993) Tatil Köylerindeki Boş Zamanları Değerlendirme Faaliyetlerinde Türk Kültür Motiflerinin Kullanımı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Anabilim Dalı, İstanbul, s.148-152,162-182.

5- Çubuk M., (1984) Turizmin Dinlenme Eğlenme ve Boş Zamanları Değerlendirme ile Bütünleşmesi, Yeniden Tanım Denemesi ve Turizmin Planlanmasında Sistemli Bir Yaklaşım, *M. S. Ü Yayını*, İstanbul, s.153.

6-Demirhan G., (1992) Dağcılıkta Spor – Turizm – Çevre İlişkisi, *Anatolia*, sayı;33-34, Eylül – Ekim , s.25.

7- Dinçer F., (1993) Turizm ve Turist Tanımlarındaki Gelişmeler, Turizm Yıllığı 93, *TKB Yayını*, Ankara, s. 109.

8- Driver, B. Land, Toucher, S.R., (1974) Elements of Outdoor Recreation Planning University of Michigan Press Ann, Arbor.

9- Dumazedier, Joffre, (1967) Toward a Society of Leisure, Free Press, Newyork.

10- Evliyaoğlu S., (1989) Genel Turizm Bilgileri, Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara, s.88,89, 106-109.

11- Fache W., (1989) Innovative Indoor Water – Leisure Centres in Temperate Countries, Loisir and Societe, (Trois-Rivieres, Que.) 12 (2), Automme/Fall, 341-359, Refs: 8.

12- Farrell P., Lundegren H. M., (1999) The Process of Recreation Programming Theory and Technique, Third edition, *Venture Pub.*, s.207.

13- Gökdeniz A, (1994) Turistik Ürün Geliştirme Stratejisi Ve Türkiye’de Üçüncü Yaş Turizminin Yapısal Analizi Ve Geliştirilmesi, Örnek Bir Uygulama. Basılmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

14-Hacıoğlu, Necdet., (1991) Turizm Pazarlaması, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa.

15- Hazar A, (1993) Konaklama Tesislerinde Animasyon Hizmetlerinin Yönetimi, Turizm Geliştirme Vakfı, Ankara, s.8,9, 47-52, 66-72.

16- Hazar F., (1999), A Study of the Recreation and Animation Programs, Facilities and Staff of Resort in Muğla Region, A Thesis Submitted to the Graduate School of Social Sciences of the Middle East Technical University, s.8, 40-58.

17- Kahveci, Songül., (1995) Türkiye’deki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Gerçekleştirilen Animasyon Aktivitelerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Ünivesitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

18- Karaküçük S., (1995) Rekreasyon Boş zamanları Değerlendirme Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma, *Seren Matbaası*, Ankara, s.141-143,157-161.

19- Karaküçük S, (1997) Rekreasyon, Ankara Basımevi, Ankara.

20- Kozak N. Akoğlan M. ve Kozak M., (1997) Genel Turizm İlkeler – Kavramlar, 3. Baskı, *Detay Kitap – Yayın Dağıtım*, Ankara, s.41.

21- Kraus R., (1997) Recreation Programming, Allyn and Bacon, the USA, s.129

22- Kraus R., (1978) Recreation and Leisure Modern Society, Good – Year Publishing Inc., Santomonica.

23- Mathison, Alisiter and Will, Gooffrey., (1982) Tourism Economic, Psyical and Socical Impact, Lengman Group Ltd. Newyork.

24- Mengütay S., (1991) Rekreasyonel Sporun Turizmdeki Önemi, Turizm Yıllığı 1990, Rekmay Ltr. Şti. Ankara, s. 75-76

25- Parker, Stanley., (1979) The Sociology of Leisure, George Allen and Unwin Ltd., London.

26- Relac M., (1981) Ekonmske i Preventivno Zdravstvene Vrijednosti Sportske Rekreacije u Turizmu, *Kineziologia (Zagreb, Yug.)* 12 (1/2), s.111-116.

27- Sağcan M., (1986) Rekreasyon ve Turizm, İzmir, s.24-26, 90.

28- Saygın Ö., (1999) I. Sınıf Tatil Köylerindeki Sportif Rekreasyon/Animasyon Programları, Tesisleri ve Uygulamaları, Muğla Bölgesi Örneği, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.

29- Sezgin O. M., (1983) Turizm: Tanıtma-Pazarlama-Ekonomi, Ankara, s.11

30- Stynes D. J., Stevart, S. I., (1993) Tourism Development and Recreation, Journal of Park and Recreation Administration, (Champaign, 111.) 11 (4), Winter, s.30-44, Refs:22.

31- T.C. Muğla Valiliği İl Turizm Müdürlüğü, (1999) Muğla'da Turizm 98.

32- T.C. Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü, (1998) Türkiye'de Turizm Yatırım Olanakları Ve Yatırım Süreci, s. 7-11

33- Tezcan M., (1982) Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi, A.Ü Eğitim Fakültesi Yayını No:116, Ankara, s.23, 91,140

34- Tezel D. Y., (1990) Tatil Köylerinde Rekreasyon ve Animasyon Aktiviteleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Anabilim Dalı, İstanbul, s.66-68,101-102,112-115.

35- Toskay T., (1989) Turizm Olayına Genel Yaklaşım, Der Yayınları Yayım Matbaası, İstanbul s.40.

36- Turistik İstasyonlarda Animasyon, (1983) Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları No:51, Ankara, s.36.

37- Ürger S., (1993) Genel Turizm Bilgisi, Akdeniz Üniversitesi Yayın No:53, Akdeniz Üniversitesi Basımevi, Antalya, s.15.

38- Van Doorn J., (1982) Can Futures Research Contribute to Tourism Policy? *Tourism Management*, 2 (3), s.116-119.

39- World Tourism Organization, (1996) WTO's 1995 International Tourism Overview, Preliminary Results, Madrid, s.1.

40- Yatağan S. M., (1984) Animasyon, Otel Yönetimi Semineri Konuşma Metinleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Dairesi Yayınları No:56, Ankara, s.272.



Ek-1:

**İŞLETMELERİN SPORİF ANİMASYON VE REKREASYON
PROGRAMLARI İLE İLGİLİ BİLGİ FORMU**

- 1- Türü ve Sınıfı:
- 2- Adı:
- 3- Oda sayısı:
 0-50 51-100 101-200 201-300 301 ve üzeri
- 4- Yatak sayısı:
 0-200 201-400 401-600 601-800 801 ve üzeri
- 5- İşletmenizin ortalama oda doluluk oranı nedir?
 1999 %..... 1998 %..... 1997 %.....
- 6- İşletmenizin çalışma süresi nedir?
 Sezonluk Bütün bir yıl
- 7- İşletmenize daha çok hangi ülkelerden turist gelmektedir?
 İngiltere Almanya Fransa İsrail Rusya Diğerleri
- 8- İşletmenizde geceleme yapan müşterilerin meslek grupları nasıldır?
 Serbest Meslek Emekli İşçi ve Memur Öğrenci Diğerleri
- 9- İşletmenizde ne tür sportif animasyon ve rekreasyon programları gerçekleştiriyorsunuz
(lütfen önem sırasına göre belirtiniz)?
 Çeşitli turnuvalar (Plaj voleybolu, su topu, kum futbolu vb.)
 Sauna- Masaj
 Su sporları (sörf, katamaran vb.)
 Aerobik ve step
 Folklorik güreş
 Halk oyunları
 Diğerleri

ÖZGEÇMİŞ

1956 yılında Balıkesir’de doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Balıkesir’de tamamladım. 1981 yılında Manisa Gençlik ve Spor Akademisinden Uzmanlık Güreş ve yardımcı uzmanlık Atletizm branşı olarak mezun oldum. Balıkesir Gençlik Spor İl Müdürlüğünde 5 yıl güreş antrenörlüğü yaptım. Milli eğitime bağlı çeşitli okullarda 4 yıl beden eğitimi öğretmenliği görevinde bulundum.

1996 yılında Muğla Üniversitesi Rektörlüğü bünyesinde okutman olarak göreve başladım ve halen bu göreve devam etmekteyim.

Yabancı dilim İngilizcedir. Evli ve 2 çocuk babasıyım.

